This weekly newspaper was mailed on
Wednesday, October 10, 2007

PM 40012376 R09408

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 41 (3004) 2007 OCTOBER - SPALIS 10 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • tevzib@rogers.com • Nr. kaina - $1

Savoji aplinka

Visi besidomintys emigrantų likimu žino, kad pavieniai asmenys, atsidūrę tarp kitataučių, daug greičiau įsilieja į gyvenamojo krašto kultūrą, gyvenimo būdą, prisitaikydami tirpsta ir išnyksta, negu tie, kurie susiorganizuoja, sukuria savas bendruomenes, parapijas, kur palaikomas savitas gyvenimas.

GERAI organizuotas junginys, kokį šiandien vadiname išeivija arba atskira tautos dalimi už tėvynės ribų, svetimose padangėse ne tik išsilaiko pakankamai lietuviškas, bet ir sukuria savai kultūrai išlaikyti institucijas, kuriomis gali pasinaudoti naujieji ateiviai. Tas organizuotumas sudaro sąlygas net ir ilgiau užsibuvusiems užsienyje išlikti mažiau pažeistais tautiniu atžvilgiu, žinoma, jeigu to norima. Dabartinis junginys – Pasaulio lietuvių bendruomenė – savo susiorganizavimu ir veiklos šakotumu, jei ne tobulas, tai bent jau pakankamo lygio, per šešis dešimtmečius susicementavęs ne tik formaliu pagrindu, bet sukūręs ir tautinę tapatybę stiprinančių priemonių. Iš Lietuvos atvykstantiems ir niekada lietuviško gyvenimo išeivijoje nemačiusiems iš karto į akis krinta lyg staigmena – geras susiorganizavimas, ryškus patriotizmas, "visko" turėjimas, stačiai miniatiūrinės Lietuvos sukūrimas. Čia ilgiau gyvenusiems, juo labiau čia gimusiems, atrodo, kad nieko ypatingo neturime, ką reikėtų išskirtinai vertinti, kuo džiaugtis. Pripratimas vertybes tarsi mažina – besidairydami kažko, dažnai nebematome, kur patys esame ar kas šalia mūsų. Šiandien dėl intensyvios emigracijos Lietuvos gyventojų netektis savaime didina užsienio lietuvių skaičių. Tai papildo ir retėjančių Bendruomenės veikėjų gretas, atneša naujų sumanymų veiklai plėsti, valdybose pasirodo daugiau jaunų veidų. Rodos, tai jau ir kuriasi maždaug tas, apie ką dažnai būdavo kalbama ir ko laukta.

KIEKVIENA emigrantų banga, šalia panašumų, turi ir skirtingų tikslų, priklausančių nuo gyvenamojo laikotarpio, susiklosčiusių pažiūrų bei besikeičiančių reikmių. Kai visi sueina į vieną vietą ir yra užsimoję ką nors bendro padaryti, normalu, kad iškyla nesutarimų, reikalaujančių atitinkamo suderinimo. Šiuo metu pastebimos tokio susiderinimo pastangos, ir tai yra geras ženklas bendram visuomeniniam darbui vykdyti. Pokariniams antrabangiams, politiniams pabėgėliams, teko derintis su anksčiau čia atvykusiais, sukūrusiais lietuviškus židinius – parapijas, organizacijas, klubus, sambūrius ir atskirus šeimų ratelius, prie kurių ne vienam teko taikytis. Kai kuriose vietovėse buvo gana rimtų pasipriešinimų kuriant dabartinio pavidalo Bendruomenę. Ne visiems atrodė ji reikalinga. Kiti net įžiūrėjo skaldymą to, kas gerai veikia. Būta visko. Tačiau laikui bėgant viskas susiderino, niekas neišnyko, kas tarnavo lietuvybei, šalpai, Lietuvos laisvinimui. Žinoma, nesiderinta su komunizmą liaupsinančiais tautiečiais. Laikui bėgant kai kurie iš jų jungėsi į bendruomeninę veiklą, pamatę, kad tie iš "Stalino rojaus" pabėgę nėra jau tokie baisūs. Taigi Bendruomenė jungė ir tebejungia visus lietuvius, kurie, nors ir išsisklaidę po visą pasaulį, organizuotai nori palaikyti tarpusavio ryšius ir kuriems rūpi Lietuva bei lietuvybė. Iš esmės Bendruomenė nėra kokia nors organizacija, į kurią norint įstoti reikia rašyti prašymą, mokėti mokesčius, įsipareigoti. Bendruomenė – tai svetur gyvenanti tautos dalis, savo solidarumą išreiškianti metiniu simboliniu įnašu ir pastangomis dalyvauti lietuviškame gyvenime. Savos lietuviškos aplinkos sukūrimas bent iš dalies papildo atsiradusią tuštumą, kai jau esi toli nuo Nemuno... Belieka sveikinti Montrealyje išrinktą naują KLB krašto valdybą. **ČS**

Šiame numeryje

Dabartinės Lietuvos rūpesčiai – *1,2 psl.*
Lapteviečiai – *3,11 psl.*
Septyniolikos tūkstančių parašų memorandumas – *4 psl.*
Sudiev ambasadoriui – *5 psl.*
Lėšos lietuviškai veiklai – *6 psl.*
Tarp Čikagos, Niujorko ir Lietuvos – *8 psl.*
Gamtos pasakoj... – *9 psl.*
Važiavome į Kuršių neriją – *10 psl.*
Konferencija "Lietuva Argentinos mokykloje" – *13 psl.*

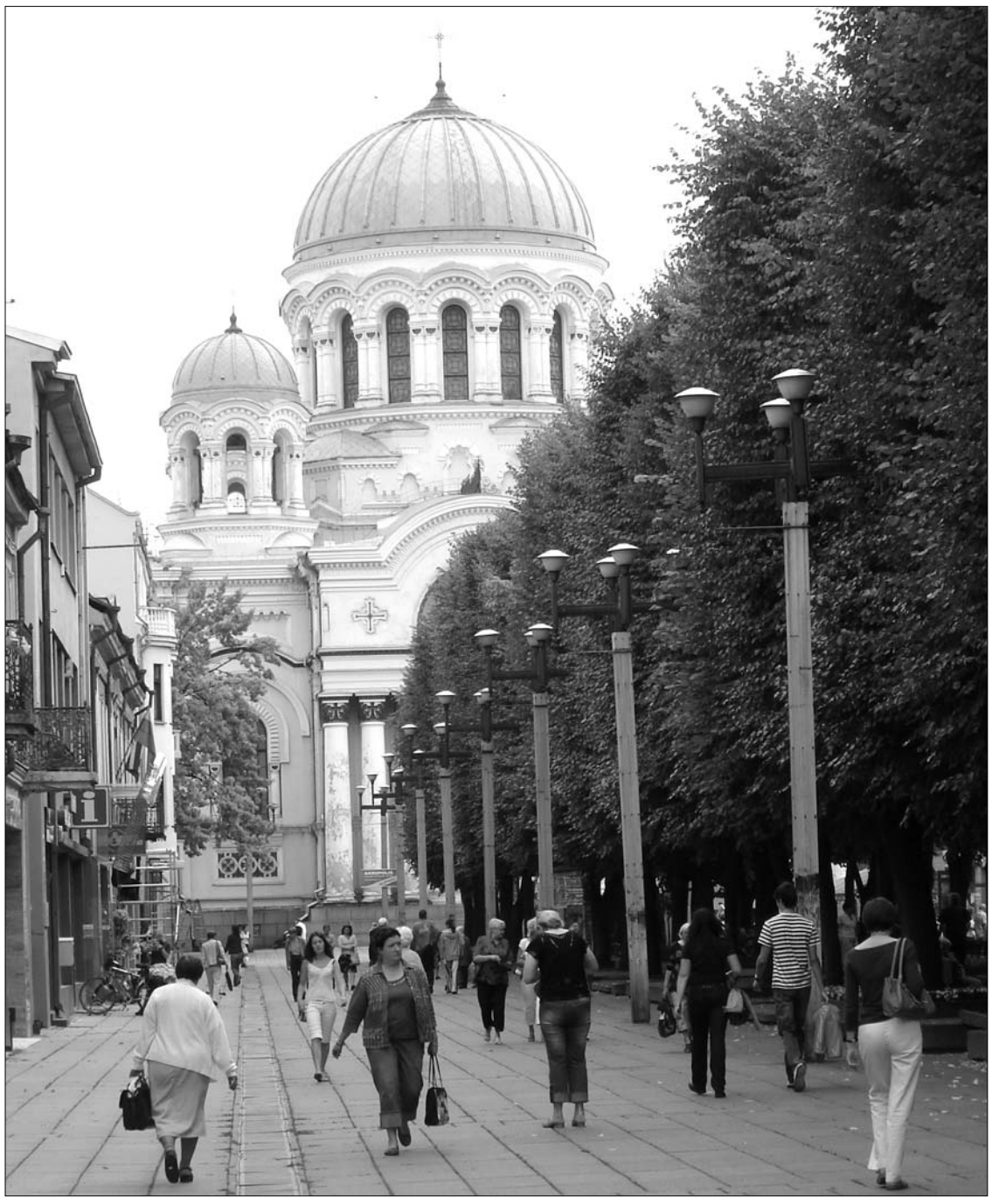

Laisvės alėja prie Įgulos šventovės Kaune šių metų vasarą **Ntr. G. Tumosos**

Dabartinės Lietuvos rūpesčiai

Iš pokalbio su monsinjoru Alfonsu Svarinsku

– Lietuva – oficialiai nepriklausoma, laisva valstybė, ji – visateisė NATO ir Europos sąjungos narė. Tačiau daugelis protingų, išsilavinusių žmonių nūnai tvirtina, kad Lietuva nėra nei laisva, nei nepriklausoma ir galbūt jau niekad nebus laisva. Jie pateikia daug konkrečių argumentų, su kuriais, deja, negalima nesutikti. Baisiausia, kad lietuvių tauta, jų manymu, ilgainiui gali visai išnykti. Kai kas demagogiškai klausia: o kas čia bloga?..

Iš tiesų pirmiausia reikia iškelti klausimą: ar Lietuva laisva? Mano atsakymas toks: Tėvynė nėra visiškai laisva. Aš jau labai seniai įrodinėju, kad Lietuva neatgavo visos laisvės. Neturime visavertės laisvės. Tėra iškabos. Dabar tarp blogio ir gėrio sudarytos laikinos paliaubos. Tiesiog vyksta intensyvus pasirengimas naujoms kovoms. Kas laimės, niekas nežino. Lietuvių tautai išties gresia mirtinas pavojus. Jeigu ir toliau elgsimės taip pasyviai, prisitaikėliškai, nenuosekliai, kaip iki šiol, išnyksime. Išnyksime kaip dūmas.

Pats pavojingiausias dalykas, kad mes jau pripratome prie melo, kad susitaikėme su neteisybe. Pateiksiu štai tokį pavyzdį iš savo asmeninių išgyvenimų, patirtų kalint sovietiniame lageryje. Sykį mums, politiniams kaliniams, teko gyventi be muilo apie pusę metų. Aptekome utėlėmis, drabužiai tapo tiesiog juodi nuo purvo. Net utėlės ir tos neapsikentė ir pabėgo nuo mūsų – štai kokie buvome. O kai po šešių mėnesių mums vis dėlto leido pasinaudoti muilu, kai pakeitė senuosius skudurus naujutėlaičiais drabužiais, ilgokai jautėmės nepatogiai, tarsi suvaržyti. Mums atrodė, kad senieji, nešvarūs drabužiai – patogesni, mielesni. Štai taip ir su valstybe. Tikra, giluminė laisvė mums nėra patraukli, mes vis dar įpratę prie senų taisyklių.

– Be abejo, jūs atidžiai stebėjote Valstybės saugumo departamente kilusį skandalą. Kaip vertinate mūsų slaptųjų tarnybų veiklą?

– Mes neturėjome ir neturime patriotiškai, valstybiškai nusiteikusio VSD. Ir nežinau, ar kada nors turėsime. Mūsų saugumiečiai tarnavo nežinia kam. Ir dabar nežinia kam tarnauja. Dirbdamas Kavarsko parapijoje kadaise sužinojau, kad į miestelį naktimis kažkas atveža liūdnai pagarsėjusio K. Petraičio redaguojamą laikraštį *Respublikos varpai*. Paprašiau, kad ir man parodytų tą laikraštį. Pakraupau. Jame parašyta, kad Lietuvoje tėra du sąžiningi, padorūs žmonės. Tai Petraitis ir Uspaskichas. Todėl visi žmonės raginami rinkimuose palaikyti būtent juos. Jeigu Lietuvoje platinami tokie demagogiški leidiniai, kuriuose uspaskichai laikomi dorais žmonėmis, Lietuva tikrai nėra laisva.

Nukelta į 2-tą psl.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON L5C 1T3 Canada.
Tel. 905 275-4672 • FAX 905 290-9802
E-mail: tevzib@rogers.com • www.tzib.com

Agreement No. 40012376 PAP Registration No. 09408. CPM 1001760. LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: vyr. red. prel. dr. Pr. Gaida, red. Č. Senkevičius, red. R. Sakalaitė-Jonaitienė, techninė red. V. Tumosienė. Metinė prenumerata - $60, rėmėjo - $70, garbės - $80. Oro paštu į užjūrius - $170, paprastu paštu - $60. Amerikoj - JAV dol.
Keičiant adresą kreiptis į "TŽ" administraciją. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland) is published weekly by the Lithuanian Canadian R.C. Cultural Society "Žiburiai", Inc.
Subscriptions: regular - $60, patron - $70, sponsor - $80 per year. Airmail overseas - $170, regular mail overseas - $60. US subscriptions are payable in US funds. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.
Return undeliverable Canadian addresses to Circulation Dept. at mailing address given above.
We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.
Canada
VERIFIED CIRCULATION PAID

Misterija Kražių šventovėje

Draugija "Europos judėjimas Lietuvoje" pateikė lotyniškosios kultūros kūrinį

Rugsėjo 14 d., 7 v.v. Kražių (Kelmės rajonas) Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo šventovėje įvyko festivalio "Fundamentum Collegii" ("Prie kolegijos pamatų") projektas – vieno iš žymiausių šiuolaikinių Lietuvos kompozitorių Algirdo Martinaičio misterijos *Šv. Pranciškaus kryžiaus paslaptys* premjera. Kūrinį atliko kamerinis choras "Aidija", Vilniaus universiteto grigališkojo choralo ansamblis "Schola Cantorum Vilnensis", styginių kvartetas "Chordos" ir pučiamųjų grupė; meno vadovas – Romualdas Gražinis. Projekto redaktorius – Jonas Vilimas.

Kražių šventovė pasirinkta neatsitiktinai. 1893 metais čia vyko žymiosios Kražių skerdynės, kai vietiniai gyventojai pasipriešino carinės valdžios ketinimui uždaryti jų maldos vietą. Didelių dabartinio klebono Alionido Budriaus pastangų dėka iki šiol apleista šventovė prisikelia naujam gyvenimui. Čia jau kelinti metai vyksta Vilniaus universiteto kartu su parapija, Kražių kultūros centru rengiama "Ad Fontes" (Šaltinių link) studijų savaitė: įprastai gausus jaunimo būrys prisiliečia prie Europos dvasinių šaknų, švenčia liturgiją pagal senąjį Romos lotyniškąjį apeigyną. Jonas Vilimas: "Šis įvykis yra tikrai neeilinis Lietuvos kultūros padangėje. Sukurta pagal senuosius Vilniaus bernardinų (arba pranciškonų) rankraščius, ši misterija simbolizuoja dabartyje atgyjantį Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės paveldą. Žmonės jau prisisotino dabar Lietuvoje visur karaliaujančios 'pop' kultūros, ir vis labiau gręžiasi link gilesnių savęs ir savo kultūros tapatybės šaltinių". "Šios misterijos muzika išreiškia šiuolaikiniam žmogui tai, ką senųjų giesmių melodijos byloja maldoje susikaupusiam šv. Pranciškaus ordino vienuoliui – mistinį Kristaus kryžiaus patyrimą", – sako šio projekto meninis vadovas ir dirigentas Romualdas Gražinis.

Kaip teigia Draugijos "Europos judėjimas Lietuvoje" pirm. dr. Rimantas Dagys, festivalio kūrinys misterija *Šv. Pranciškaus kryžiaus paslaptys* – siekia pateikti dažnai nepagrįstai save menkinantiems Lietuvos žmonėms jų pačių istorinio paveldo didingumą. "Esam europiečiai jau daug šimtų metų. Europos sąjunga mums suteikia istoriškai geresnes sąlygas ir platesnes galimybes mūsų kultūrinio paveldo ir kūrybinio pajėgumo vykdymui vieningos Europos kultūriniame, ekonominiame ir socialiniame kontekste. Todėl negalima šitos progos neįvertinti ir neišnaudoti. Juk ir mūsų didieji kunigaikščiai kūrė ne romantinių mitų, bet pažangią Europos kultūrą Lietuvoje, būtent europietišką Lietuvą", – tvirtina R. Dagys. – "Todėl ir lietuviškasis Europos judėjimas imasi ne įprastos ir daug kam jau pabodusios agitacijos 'už Europos sąjungą', bet pačios Europos kultūrinio tapatumo puoselėjimo. Juk europietis yra gyvas ne tik Europos sąjungos pinigais, bet ir pačia savo dvasine bei kultūrine tapatybe. Šis kūrinys – tai pirmas mūsų Draugijos naujo veiklos etapo vertybinis atskaitos taškas ir nauja, krikščioniškosiomis vertybėmis grindžiama kryptis. Todėl visais įmanomais būdais sieksime, kad naujoje Europos sąjungos konstitucijoje būtų grąžintos krikščioniškosios vertybės kaip vieningos Europos dvasinės tvermės dėsnis ir esmė".

"Tokie projektai turi priminti tautai jos pačios garbę ir įkvėpti tikslai visokeriopos gerovės augimą. Mūsų tik trys milijonai. Tad negalime leisti, kad nepagarba sau patiems mus nuskurdintų. Turime kartu judėti į priekį kaip vieninga Lietuvos rinktinė – kaip pergalingas šiaurinis Romos legionas", – karingai tvirtina Vilniaus universiteto filosofijos katedros lektorius, teologas, projekto idėjos bendraautorius Mindaugas Kubilius.

Daugiau informacijos:
Draugijos "Europos judėjimas Lietuvoje" generalinis sekretorius Giedrius Kalninis: +37067070806.

Dabartinės Lietuvos rūpesčiai

Atkelta iš 1-mo psl.

Apie tokius naktinius atvažiavimus papasakojau tuometiniam Anykščių merui ir paklausiau, kaip į tai reaguoja mūsų VSD. O meras man atsakė, kad Lietuvoje nėra VSD. Taigi aš pareiškiau užuojautą ir nusistebėjau: turime valstybę, bet neturime VSD! Ar įmanomi tokie dalykai? Manau, kad neįmanomi. Jei neturime VSD, tai neturime ir valstybės. O per pamokslus Kavarske tikintiesiems sakiau, kad Petraitis iš mūsų visų tyčiojasi. Jis atvirai sako, kad tik du žmonės tėra dori Lietuvoje. Visus likusius jis laiko nesąžiningais. Bet mes nesipiktiname, mes nepriešta-raujame, mes nenaudojame to laikraščio prakuroms, mes galų gale tikime, kad Lietuvą gali išgelbėti uspaskichai ir petraičiai.

– O kaip vertinate faktą, kad susikompromitavęs VSD vadovas Arvydas Pocius dar beveik dešimt mėnesių išsilaikė savo poste? Kas tai – silpnaprotystė, abejingumas, impotencija?

– Kai aš seime viešai kalbėjau, kad mes neturime VSD, nes šią instituciją valdo KGB, buvę komunistai, iš manęs pareikalavo konkrečių įrodymų. Konkrečių įrodymų aš neturėjau – Maskva man nepateikė faktų, kaip, kokiomis priemonėmis ir per ką ji veikia mūsų slaptąsias tarnybas. Bet aš vis dėlto buvau teisus. Ilgainiui paaiškėjo, jog A. Pocius – KGB rezervo karininkas. Tačiau mūsų valstybė tokia nusilpusi, kad KGB rezervininku atsikratyti pajėgė tik po dešimties mėnesių. O juk turėjo išvyti tą pačią dieną, tą pačią akimirką. Niekaip nesuvokiu ir prezidento Valdo Adamkaus pasakymo, esą A. Pociaus negalima išmesti į gatvę, nes jis dirbo Lietuvai. Mano supratimu, griovė Lietuvą. Ir tokiam "darbininkui" Lietuva privalo parūpinti solidžią, gerai mokamą darbo vietą? Kaip suprasti tokius pareiškimus? Šie pavyzdžiai akivaizdžiausiai byloja, kad lietuviai jau nebejaučia skirtumo tarp gėrio ir blogio, didvyriškumo ir išdavystės. Dabar tėra viena skiriamoji linija: malonu – nemalonu. Išklausyti iki galo šv. Mišias sunku, todėl ir nesiklauso. Geriau eina į alaus barą, nes ten – lengviau, maloniau. Tokie dalykai demoralizuoja tautą. Tokie dalykai byloja apie mūsų nebrandumą.

Sykį žiemą svečiavausi vieno ūkininko šeimoje. Kaip tik tuo metu iš bažnyčios, sukorusi keletą kilometrų, sugrįžo ūkininko duktė. Sušilusi, pavargusi, bet šviesiu veideliu. O tėvas pašaipiai mestelėjo: "Štai mūsų davatka sugrįžo". Tėvas pažemino vaiką, kuris pasirodė esąs brandi asmenybė. Užuot pasidžiaugęs, kad vaikas eina doros keliu, tėvas jam tarsi priekaištavo. Mergaitę pagyriau už tvirtumą. Žmogus be tikėjimo – gyvūnas. Niekuo netikintis, nieko nebijantis žmogus yra baisus. Jis gali padaryti bet kokį nusikaltimą. Dabar Lietuvą valdo arba buvę komunistai, komjaunuoliai, arba tie, kurie ne-

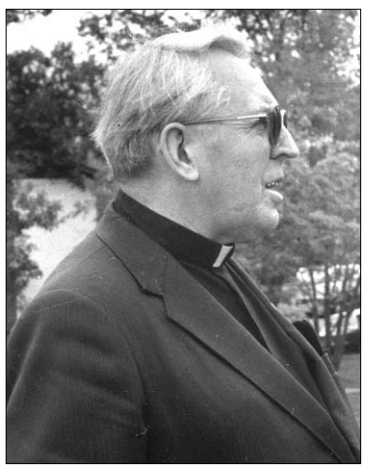

Mons. Alfonsas Svarinskas
Ntr. V. Maželio

gavo deramo tautinio, religinio išsilavinimo. Bet ir juos galima atvesti į doros kelią. Tik reikia kantriai dirbti. Ir dirbti reikia ne atmestinai. Reikia mylėti parapiją, kurioje dirbi. Štai toks pavyzdys iš Kavarsko. Būtent mano iniciatyva Kavarsko mokykloje kiekvienoje klasėje buvo pakabinta po kryžių, Vytį ir himno žodžius. Ir po septynerių metų vienas mokytojas man prisipažino, kad šie dalykai – ne atgyvena, ne šiaip sau dalykai. Jie drausmina vaikus, verčia elgtis padoriai, garbingai, sąžiningai. Iš pradžių kai kurie Kavarsko mokytojai nenorom klasėse kabino kryžius, Vytį ir himno žodžius, dabar supranta klydę.

– Kaip vertinate pasakymą, esą Dievo tarnams politikuoti nederėtų, kad politika ir Bažnyčia – tai du visiškai nesuderinami dalykai?

– Tai bolševikų inspiruota mintis. Labai klastinga, pavojinga. Šią mintį pakišo ne kas kitas, o Maskva. Ten dirba ištisi institutai, analizuojantys, svarstantys, kaip užkariauti žmonių protus. Nepasiduokime šiai demagogijai. Politika – tai artimo meilė. Jeigu nori, kad Lietuva būtų laisva, graži, tautiška, sveika, politikuoti privalai. Komunistai labai gudriai sugalvojo. Esą politika – tai nešvarus, negarbingas užsiėmimas. Ir jie neva aukojasi – politikuoja. Kad tik mums nereikėtų politikuoti. Jie už mus atlieka tą neva nešvarų, negarbingą darbą. Nepasiduokime apgaulei. Nebūkime naivūs. Mat jie politikuoja taip, kaip nenaudinga Lietuvai ir visiems doriems Lietuvos žmonėms. Mes turime politikuoti, mes privalome iš politikos išstumti komunistus. Bet tai padaryti labai sunku. Jų rankose – didžioji žiniasklaida, televizijos, radijo laidos. Kaip būdavo sovietmečiu? Penkios minutės sovietinės propagandos, o visa kita – žinios, informacija, pranešimai. O kaip dabar nepriklausomoje Lietuvoje? Viskas atvirkščiai. Didžiąją dalį eterio okupavusios blevyzgos, reklama, pramogos, šou, pusnuogės merginos ir tik keletas žiupsnelių tikros, vertingos informacijos. Kokios mūsų analitinės laidos? Vien siaurusevičiai, bumblauskai, nikžentaičiai. Jie pučia į vieną pusę. Jie skleidžia gudriai, sumaniai paslėptą propagandą, kuri iš esmės yra antilietuviška. Dori, tautiškai, valstybiškai nusiteikę žurnalistai, istorikai, rašytojai beveik neįsileidžiami.

Labai daug eterio skiriama ir sportui. Aš esu už tai, kad lietuviai vadovautųsi sveikos gyvensenos principais, kad sportuotų, mankštintųsi, grūdintųsi, nerūkytų, negertų. Tačiau viskam turi būti saikas ir ribos. Kartą vienas turtingas milijonierius paklausė savo kolegą, ar jo fabrikuose dirbantys darbininkai streikuoja. Šis atsakė, kad jau seniai nestreikuoja. Pirmasis nustebęs pasiteiravo, kaip kolegai pavyko sutramdyti mažomis algomis nepatenkintus darbuotojus. Šis atsakė: "Mes jiems nupirkome futbolą, dabar jie kiekvieną laisvą minutę tik žaidžia, žaidžia, žaidžia..." Žodžiu, žiniasklaidos magnatai visiškai nepaiso padorios visuomenės interesų. Bet kad ta padori visuomenė – labai neapdairi, nes nesugeba pareikalauti, jog būtų paisoma ir jos interesų.

– Nejaugi viskas prarasta? Nejaugi nieko negalima pakeisti į gerąją pusę? Juk turime opoziciją, turime visuomeninių organizacijų, turime leidinių, kuriuose dėstomi rimti dalykai. Ką reikėtų daryti, jūsų supratimu, jei nenorime visiškai prarasti valstybės?

– Tiesa šiandien turi labai mažai šalininkų. Ypač tokių, kurie aršiai, iki galo, nebijodami nukentėti ją gintų. Melas triumfuoja, nes gerieji nieko konkretaus nedaro arba geriausiu atveju tik vaizduoja, kad pluša valstybės labui. Tiesa pasyvi. Dar galima labai daug ką padaryti. Bet reikia dirbti, reikia vienytis. Šiandien susidarė inteligentų grupelės, kurios gina ne Lietuvos, o partijų, grupių, partinių vadukų interesus, kaulija iš vyriausybės pinigėlių išsilaikymui. Lietuvai reikia vieno galingo judėjimo, o ne keliolikos susiskaldžiusių judėjimų, frontų, santalkų, pasirinkimų. Štai kad ir visuomeninio judėjimo "Kitas pasirinkimas" laikraštukas *Baltijos kelias*. Kiek ten sukišta lėšų! O kokia nauda? Vien bendros frazės, vien bendri pasamprotavimai. Konkrečiai niekas nekritikuota, niekas nedemaskuota. Žinoma, dabar madinga gyvenimą fotografuoti, o demaskuoti ir analizuoti – ne. Aš kartais net įtariu, kad Maskva labai sumaniai į tokius infiltruoja savo žmonių, pajungia savo reikmėms neišmanėlius, todėl ir turime bedantį laikraštį *Baltijos kelias*, iš kurio mažai naudos. Tik kompromituoja tikrąjį Baltijos kelią.

XXI amžius

TREMTIES PRISIMINIMAI

Lapteviečiai

STANISLOVAS SAJAUSKAS

Lietuvoje šis žodis, susijęs su geografine sąvoka LAPTEVŲ JŪRA, nereikalauja komentarų, tačiau užsienyje gyvenantiems galbūt reikalingas išsamesnio paaiškinimo. Taip pasivadino pirmieji (1941 m. birželio 14-osios dienos) Lietuvos tremtiniai, susibūrę į visuomeninę organizaciją "Lapteviečių" broliją. Jie buvo ne tik pirmieji, todėl ilgiausiai išlaikyti tremtyje, bet ir patyrę žiauriausias trėmimo sąlygas, pasmerkti gyventi ir mirti 800 km į šiaurę nuo Poliarinio rato, ten, kur Lena įteka į Laptevų jūrą.

Iš pradžių 1941 m. tremtiniai buvo ištremti į Altajaus kraštą, o 1942 m. vasarą, dar neužaugus pasodintoms bulvėms, ištremti dar kartą – aukštyn Lenos upe, iki pat Lenos žiočių. (Matyt, NKVD lagerių šefas Laurentijus Berija išmąstė, kad lietuviams Altajus – per daug gražus rojus). Svilinantis šaltis, gyvenimas iš ledo pasistatytuose barakuose arba samanų jurtose su ledu "įstiklintais" langais, bado ir vitaminų stokos sukeltos ligos, sunkus alinantis darbas – žvejyba Ledjūrio vandenyne tapo tikru Šalčio pragaru. Lapteviečių gyvenimą jautriai ir tiksliai perteikė tremtinė gydytoja ir rašytoja Dalia Grinkevičiūtė knygoje *Lietuviai prie Laptevų jūros*. Nesitaikstydama su nežmoniška kančia, ji buvo pabėgusi iš tremties, slapstėsi pas gimines Kaune, Perkūno alėjoje. Numirus motinai, ją pasilaidojo namo rūsyje, iš spintos susikaltame karste. Deja, buvo susekta ir už pabėgimą trims

Kun. Stasio Kazėno bendra malda

Tokiais belangiais vagonais lapteviečiai riedėjo iki Altajaus. Į šiaurę plaukė pasroviui Lenos upe

Kalba Lietuvos Tautybių departamento garbės ženklu apdovanotas dr. Jonas Puodžius; dešinėje – Lietuvos tautybių departamento garbės ženklas

metams uždaryta į sovietinį koncentracijos lagerį, po kurio vėl sugrąžinta prie Laptevų jūros.

Gražia kasmetine tradicija tapo visuotinis lapteviečių susirinkimas birželio viduryje (artimiausią birželio 14-ajai šeštadienį) į Rumšiškių buities muziejų, prie Lapteviečių jurtos (jakutų gyvenamasis būstas iš samanų), pastatytos čia 1992 m. pagal Rimanto Pūtvio projektą. Jurta rodo lietuvių tremtinių buitį, jiems gyvenant prie Laptevų jūros, Jakutijoje. Čia pat šalia jurtos stovi Vido Gibavičiaus sukurtas koplytstulpis, Teofilio Patiejūno paminklas *Šeimos kančia* ir autentiškas grotuotas gyvulinis geležinkelio vagonas, kokiais 1941 m. buvo tremiami lietuviai. Visa tai, kartu su pasodintais sibiriečiškais maumedžiais, sukuria unikalią aurą, nuteikiančia susikaupimui ir tremtinių kančių apmąstymams.

Ne pirmi metai atvykstu į šią vietą, kad galėčiau dalyvauti Gedulo ir vilties dienos renginyje. Ir kiekvienąkart sujaudina orus iškilmingumas, jauki, šeimyniška aplinka. Galbūt tai susiję su ramiu brolijos vadovo dr. Jono Markausko būdu, galbūt solidumo teikia garbingi svečiai, nuolat kviečiami ir visada atvykstantys į renginius. Juose ne kartą dalyvavo prof. Vytautas Landsbergis, gen. Jonas Kronkaitis, akademikas prof. Zigmas Zinkevičius. Lapteviečius pagerbė ir prezidentas Valdas Adamkus, prof. Antanas Tyla, poetas a. a. tremtinys Vytautas Cinauskas, rašytojas Kazys Saja, dail. tremtinys Vytautas Ciplijauskas. Ir visada renginiams vadovauja žymūs Lietuvos aktoriai – Rūta Staliliūnaitė, Virginija Kochanskytė, Petras Venslovas, Egidijus Stancikas.

Taip ir šįkart renginiui vadovavo aktorius Petras Venslovas, suteikęs garbę jį pradėti Romualdo Misiukevičiaus vadovaujamam vyrų chorui "Perkūnas". Himnas, po jo lapteviečių nuolatinio palydovo ekspedicijose į Sibirą kun. Stasio Kazėno malda. Aktorė Rūta Staliliūnaitė skaito su meile parašytą Leonardo Gutausko poemą *Dalia Grinkevičiūtė. 1927-1987* iš epitafijų rinkinio *In fine* (2004 m.).

Regėjau, kaip atsiveria takas
per šėlstančią, lytimis
riaumojančią jūrą,
per tuos plačius vandenis, –
ten aš praeisiu, po mirksnio
išnyks mano pėdų ženklai.

Nukelta į 11-tą psl.

Dainuoja vyrų choras "Perkūnas". Vadovas Romualdas Misiukevičius

SAVAITĖ LIETUVOJE

Prezidentas Lenkijoje

Prezidentas V. Adamkus spalio 1 d. lankėsi Lenkijoje. Torūnės universitete jam buvo suteiktas Mikalojaus Koperniko universiteto garbės daktaro vardas. Darbo vizito metu jis susitiko su Lenkijos prezidentu Lechu Kačynskiu, su kuriuo aptarė Vilniuje rengiamą tarptautinę energetikos konferenciją ir abiems valstybėms svarbius energetikos klausimus. L. Kačynskis kalbėjo ir apie Ignalinos atominės elektrinės statybą.

Lietuvos vadovas taip pat dalyvavo Lietuvos garbės konsulato Torūnėje atidaryme. Tai bus penktas Lietuvos konsulatas Lenkijoje. Prezidentas Adamkus stebėjo iškilmingą Lietuvos – Lenkijos namų Torūnėje kertinio akmens padėjimo iškilmę.

Tarėsi ministeriai

Spalio 3 d. Latvijoje susirinkę Lietuvos ministeris pirmininkas Gediminas Kirkilas, Latvijos premjeras Aigars Kalvitis ir Estijos vyriausybės vadovas Andrus Ansip daugiausia dėmesio skyrė santykių su Rusija klausimams aptarti. Visoms Baltijos šalims aktualūs energetinių išteklių tiekimo ir kainų problemos, nemažai klausimų kyla dėl išorinės Europos sąjungos sienos pralaidumo ir infrastruktūros pasienio punktuose.

Vyriausybių vadovai taip pat aptarė vizų į JAV klausimą, sutarė, kad bevizis režimas turi būti taikomas lygiateisiškumo principu visoms ES narėms. Nemažai dėmesio skirta ekonomikai. Didžiausią susirūpinimą kelia auganti infliacija. Kvalifikuotos darbo jėgos trūkumui keliant problemų visai ES, Baltijos valstybių premjerai pasisako už tolesnį nuoseklų teisėtos migracijos bendrijoje vystymą.

Pažymėta, jog taip pat svarbu toliau tobulinti ES vizų režimo ir migracijos politikos palengvinimo mechanizmus ES rytinėms kaimynėms, visų pirma, pasirašant vizų režimo palengvinimo susitarimą su Gruzija bei įforminant tokį susitarimą su Moldova.

Didins policijos algas

BNS praneša, kad Policijos darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti numatyta skirti 113 mln. Lt. Visų 1-6 kategorijų pareigūnų ir karjeros valstybės tarnautojų darbo užmokestis "į rankas" vidutiniškai, atsižvelgiant į gaunamų priedų ir priemokų dydį, didės daugiau kaip 500 Lt, 7-9 kategorijų – apie 400 Lt, pranešė Policijos departamentas spalio 3 d. Rengiamasi pakelti atlyginimus ir dirbantiems pagal darbo sutartį. Minėtų pokyčių sulaukta dėl padidinto pagrindinio mėnesinio atlyginimo.

Tokiu žingsniu siekiama paremti mažiausiai uždirbančius darbuotojus. Juo siekiama sustabdyti personalo kaitą, darbuotojų išėjimą iš valstybės tarnybos, pritraukti į ją naujų pajėgų.

Lankėsi Gudijos premjeras

Spalio 4 d. Lietuvoje lankėsi Gudijos premjeras Sergejus Sidorskis. Jis sulaukė teigiamo Lietuvos ministerio pirmininko Gedimino Kirkilo atsakymo į prašymą supaprastinti vizų režimą tarp šalių. Dabar Lietuvos viza gudams kainuoja 5 JAV dol. (apie 12 Lt), tačiau nuo šių metų pabaigos Lietuvai prisijungus prie Šengeno erdvės, jos kaina turėtų pakilti iki 60 eurų (200 Lt). Konkretaus plano dėl paprastesnio vizų režimo tvarkos G. Kirkilas nepateikė, bet sakė, jog Lietuvos pusė kai kuriuos pasiūlymus gudams jau pateikė.

Premjeras, nepaisant politinės Gudijos ir Lietuvos režimų priešpriešos, pokalbyje Gudiją pavadino beveik sąjungininke energetikos srityje, nes abi šalys yra priklausomos nuo Rusijos naftos ir dujų tiekimų ir per tai patiria Maskvos spaudimą, šiai keliant kainas ir darant netikėtas tiekimų pertraukas.

Brangsta vartojimas

Per metus vartojimas Lietuvoje ir kaimyninėse šalyse augo maždaug 10 kartų sparčiau nei vidutiniškai visoje ES, praneša DELFI. Rugpjūčio mėnesį Lietuva pirmavo ES pagal mažmeninės prekybos augimą – 3.5%, lyginant su liepa. Pagal prekybos augimą per metus, skaičiuojant nuo pernai metų vasaros, trijose Baltijos šalyse ir Lenkijoje Europos statistikos agentūra "Eurostat" nustatė beveik 10 kartų spartesnį mažmeninės prekybos augimą lyginant su ES vidurkiu.

"Eurostat" duomenimis, įspūdingiausiai mažmeninė prekyba per metus išaugo Latvijoje – per 19% bei Lenkijoje – 14%, Lietuva su didesniu nei 13% augimu atsidūrė trečioje vietoje, aplenkusi Estiją, kur maisto ir kitų produktų prekyba išaugo 12%. Tuo metu ES mažmeninės prekybos augimo vidurkis tesiekė pustrečio, o eurozonos šalių – vos vieną nuošimtį. Lietuva ir kitos Baltijos šalys aplenkė ir tradiciškai pastovų vartotojų aktyvumą rodančias šalis kaip Belgija ir Austrija. Žinovams nerimą kelia pirkėjų santūrumas didžiausioje ES šalyje Vokietijoje, nuo kurios ekonomikos būklės priklauso ir visos Bendrijos ekonomikos sveikata. Per metus Vokietijos mažmeninės prekybos apimtys smuko beveik 3%. **RSJ**

Septyniolikos tūkstančių parašų memorandumas

Iš pašnekesio su dr. Michael Bourdeaux, Kestono instituto steigėju Britanijoje

Tęsinys iš 40 nr.

Taip pat mes negavome jokio patvirtinimo, kad memorandumas buvo gautas JT ir kad kaip nors yra padedama Lietuvai. Britų vyriausybė taip pat nieko nepadėjo, išskyrus tai, kad ji diplomatiniu paštu persiuntė šį memorandumą mums. JT-ose nebuvo jokios reakcijos, tad mes patys pradėjome skleisti informaciją apie šį dokumentą. Mes padarėme milžinišką darbą. Sėkmė – nėra tinkamiausias žodis šio darbo apibūdinimui, bet tai, iš tiesų, buvo tam tikra sėkmė, nes pirmą kartą Kestono instituto darbas sulaukė plataus tarptautinio pripažinimo ir paskatinimo. Tai įtakojo ir BBC rusų kalbos, ir Laisvosios Europos radijo lietuvių ir kitų kalbų tarnybas paskelbti, kad dokumentas pasiekė Vakarus.

Galiu tik įsivaizduoti tą džiaugsmą, kurį patyrė Nijolė Sadūnaitė ir kun. Sigitas Tamkevičius, sužinoję, kad šis dokumentas sėkmingai pasiekė Vakarus. Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika, kurią jie taip pat leido pogrindyje, paskelbė, kad užsienio spauda radijas ir televizija plačiai išplatino šį memorandumą. Pasaulio opinija palaikė 17,000 katalikų, kurie viešai išdrįso pareikalauti savo teisių. Savo velykiniame kreipimesi 1972-aisiais popiežius Paulius VI prisiminė Bažnyčios persekiojimą. Taigi, memorandumas turėjo milžinišką įtaką Vakaruose ir tai padrąsino persekiojamus lietuvius tikinčiuosius. Vėliau dokumentas labai atidžiai buvo saugojamas mūsų archyve ir tam tikra prasme stebuklingai išliko, nes mūsų darbą dažnai ištikdavo finansiniai nepritekliai, personalo trūkumas, tačiau viskas galiausiai susiklostė sėkmingai – KGB niekada nepavyko įsilaužti į mūsų archyvą, mūsų patalpas. Tad štai dabar jis čia ir po 36 metų Anglijoje ruošiasi kelionei atgal į Lietuvą.

Minėjau, dokumentas jau viešėjo Lietuvoje 3 savaites parodoje 2005-aisiais. Jis tada buvo labai gerai rodymui paruoštas Vilniuje – ilgoje gal 6 ar 7 metrų stiklo dėžėje. Kiekvienas puslapis dengė kito puslapio pusę, tad galima buvo matyti tekstą ir dalį sekančių parašų. Tai buvo milžiništas. Nijolė Sadūnaitė Vilniuje teisme pasakė – tai yra pati laimingiausia diena mano gyvenime. Aš esu teisiama už darbą Kronikai, kuri protestavo prieš fizinę ir dvasinę tironiją, primestą mūsų tautai. Aš esu teisiama, nes myliu žmones, siekiančius tiesos. Meilė humanizmui yra pati didžiausia meilė ir kovoti už persekiojamųjų teises yra didžiausia meilės daina. Tai aiškiai paimta iš religinio konteksto ir perkelta į politinį. Tada Lietuvoje šie kontekstai buvo persipynę ir jų negalima atskirti. Nijolė siekė laisvės ne tik Lietuvos Katalikų Bažnyčiai, bet ir visai Lietuvai.

– DF: Labai ačiū už visa, ką Jūs padarėte ir darote Lietuvai. Jūs taip pat parašėte nuostabią knygą "Lietuva – kryžių kraštas". Kaip Jums kilo idėja parašyti knygą apie Lietuvą?

kos įtaigos rodinys. Kai kurie atėję į parodą žmonės sakė – aš pasirašiau, mano tėvai pasirašė – buvo nuostabu. Tada mūsų draugui Lietuvos garbės konsului Valijoje Anthony Packer kilo gera idėja – šis dokumentas teisėtai priklauso Lietuvai. Aš irgi taip galvojau ir tai pristačiau mūsų Kestono instituto patikėtinių susirinkime, kuris vieningai nubalsavo, kad dokumentas turėtų būti sugrąžintas Lietuvai. Tai padariau pirmadienį, liepos 9. Vykau į Kauną, kur mane pasitiko pats arkivyskupas Sigitas Tamkevičius ir pakvietė pasisvečiuoti. Aš dar nežinojau, kur perdavimo iškilmė vyks, bet žinojau, kad Lietuvos televizija ten tikrai bus. Galbūt tai įvyks priešais jo rezidenciją, nuostabius rūmus, kurie kažkada buvo komunistų partijos būstinė. Būtų tikrai nuostabu perduoti šį dokumentą priešais buvusią komunistų partijos būstinę. Šiuose namuose buvo įsikūrusi organizacija, kuri norėjo konfiskuoti šį dokumentą, bet dabar tai yra Lietuvos Katalikų Bažnyčios laisvės simbolis. Tai štai tokia trumpa šio memorandumo istorija. Aš vadinu jį Lietuvos laisvės atkūrimo dokumentu, nes jis aiškiai suprantamas, kaip ne vien religinis, bet būtent politinis dokumentas. Nijolė Sadūnaitė Vilniuje teisme pasakė – tai yra pati laimingiausia diena mano gyvenime. Aš esu teisiama už darbą Kronikai, kuri protestavo prieš fizinę ir dvasinę tironiją, primestą mūsų tautai. Aš esu teisiama, nes myliu žmones, siekiančius tiesos. Meilė humanizmui yra pati didžiausia meilė ir kovoti už persekiojamųjų teises yra didžiausia meilės daina. Tai aiškiai paimta iš religinio konteksto ir perkelta į politinį. Tada Lietuvoje šie kontekstai buvo persipynę ir jų negalima atskirti. Nijolė siekė laisvės ne tik Lietuvos Katalikų Bažnyčiai, bet ir visai Lietuvai.

Lietuva – kryžių ir koplytstulpių kraštas

Ntr. iš leidinio
Protected areas in Lthuania

– MB: Ne aš pasigavau idėją, bet mane ji pagavo. Lietuvos žmonių neįtikėtino ryžto dėka 7-uoju dešimtmečiu iš Lietuvos plaukte plaukė dokumentai apie tikėjimo laisvės pažeidimus, ypač Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika. Tačiau šis memorandumas – išskirtinis. Dar nebuvo kito tokios apimties dokumento, su tiek daug parašų, kuris būtų sėkmingai pasiekęs Vakarus. Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika, kurią leido kun. Sigitas Tamkevičius ir Nijolė Sadūnaitė, buvo labai detali ir turėjo labai daug informacijos apie tai, kaip sovietų valdžia elgėsi su tikinčiaisiais. Aš gaudavau lietuvių kalba, bet papildomą kopiją gaudavau ir rusų kalba, kad galėčiau tiesiai skaityti (mes taip pat greitai išsiversdavome lietuvišką Kroniką į anglų kalbą) ir žinių buvo labai daug. Aš jau buvau išleidęs keletą knygų – apie rusų Ortodoksų Bažnyčią, apie protestantų bažnyčią Sovietų Sąjungoje, bet dabar atsirado galimybė parašyti knygą apie Katalikų Bažnyčią Lietuvoje. Medžiagos buvo labai daug – reikėjo tik ją susisteminti. Aš galėjau parašyti ir dvigubai ilgesnę knygą, bet *Lietuva – kryžių kraštas* turi 340 psl. Galėjau parašyti knygą ir 1,000 psl., bet būtų per daug detalių – turėjau pasirinkti svarbiausias temas. Todėl kiekvienas skyrius turi vieną pagrindinę temą, kurią galima surasti Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikoj. Kas valdys Lietuvos Katalikų Bažnyčią? Kremlius ar Vatikanas? Kokie yra pagrindiniai Bažnyčios laisvės klausimai (tai išreikšta šiame dokumente)? Priespauda seminarijai Kaune; Bažnyčia ir parapijos; žmonių tikėjimas ir likimas; kaip komunistai bandė kontroliuoti mokymą sovietų mokyklose; pogrindinės katalikiškos spaudos atgimimas, kai visa religinė spauda buvo draudžiama; galiausiai kova dėl tikėjimo pavirsta kova dėl žmogaus teisių ir, iš tiesų, dėl tautiškumo ir Lietuvos nepriklausomybės. Knyga buvo išleista 1979-aisiais. Sąjūdis tada dar nebuvo atsiradęs, bet tada, kai aš rašiau knygą, mačiau, kad jau dirva yra tam paruošta.

– DF: Jūs įsteigėt Kestono institutą, kai Baltijos valstybės dar buvo okupuotos, žmonės persekiojami. Kaip Jums pasisekė įsteigti šį svarbų institutą?

– MB: Pradėjome nuo rusų kalbos, kuria galėjau laisvai skaityti. Kai mes pradėjome rinkti rusišką medžiagą, kiti kraštai mums taip pat sakė – mes taip pat turime savo pogrindinius leidinius. Tad mes plėtėme savo veiklą, rinkdami medžiagą iš visų to meto sovietinių respublikų ir okupuotų Baltijos valstybių. Mes pradėjome 1969-aisiais ir praėjo porą metų, kol mus pasiekė solidus dokumentas iš Lietuvos. Mes labai domėjomės ir gaudavome informaciją iš skirtingų respublikų, ypač iš Ukrainos. Ukrainoj ir Latvijoj buvo labai aktyvios Bažnyčios: baptistų ir liuteronų.

Sulaukę 1970-ųjų vidurio mes priėmėm rumunų, lenkų, čekų kalba skaitančius, net turėjom daliniu krūviu dirbantį albaną. 70-ųjų pabaigoje mes galėjome skaityti 20 kalbų iš Rytų Europos ir net turėjome kiniečių kalbų specialistų. Archyvas plėtėsi labai greitai, tada dirbo apie 20 žmonių. Archyvas greitai pasidarė didelis, bet mes nebegalėjome nieko naujo įsigyti ir kaupti, nes, paprasčiausiai, neturėjome pinigų.

– DF: Komunizmas sužlugo, komunizmo ideologija sužlugo, bet komunistinės galios struktūros vis dar tebeveikia. Kai kurie kraštai ir dabar yra komunistiniai.

– MB: Mes labai norėtume išplėsti mūsų darbą apie Kiniją, Šiaurės Korėją, Vietnamą – aš lankiausi Kinijoje, bet neteko būti Šiaurės Korėjoj. Deja, mes, paprasčiausiai, negauname jokios finansinės paramos šiame krašte, tad mes pajėgiame atlikti tik mažą darbą. Yra svarbu pabrėžti du dalykus: mes vis dar remiame grupę Maskvoje, kuri, nesižvalgydama niekur kitur, bet tik į Rusiją, renka medžiagą enciklopedijai apie dabartinę Bažnyčios padėtį Rusijoj. Numatomi 8 tomai ir iš jų 7 tomai yra jau išleisti. Tai tikrai labai sėkmingas darbas, bet kol kas atliekamas tik rusų kalba, tad iki šiol dar nežinomas Jungtinėje karalystėje, nežinomas JAV. Galbūt ateityje pavyks gauti pinigų išversti tai į anglų kalbą. Kitas dalykas – archyvo išsaugojimas visada mums buvo pats svarbiausias pirmumas.

Mes turime partnerį – Beylor universitetą Texas. Jis, iš tiesų, yra gana toli, bet netrukus, mūsų archyvas iškeliaus į Ameriką. Ten yra tikrai geros galimybės jį išsaugoti – bus įsteigtas Kestono tyrimų centras, išlaikant mūsų vardą ir archyvą. Daug dokumentų yra žymiai blogesnėj padėtyje nei 17,000-čių memorandumas. Visi dokumentai bus išsaugoti, pasinaudojant geriausia pasauline dokumentų restauravimo patirtimi. Kai kurie yra užrašyti tam tikru mėlynos spalvos rašalu, kuris labai greitai blunka, tad tie dokumentai bus išsaugoti. Šios technologijos dar nėra naudojamos Jungtinėje karalystėje. Visi mūsų dokumentai bus labai atidžiai saugojami gerame Beylor universitete. Dar daugiau, patys įdomiausi dokumentai, įskaitant ir šito kopiją, bus rodomi internete. Tad jie bus prieinami tyrinėtojams visame pasaulyje. Būtų puiku viską išlaikyti šiame krašte, bet niekas neturėjo pinigų, net ir Oksfordo universitetas. Tai padarė Beylor universitetas.

– DF: Ar tyrinėtojai iš kitų universitetų galės pasinaudoti visa Kestono kolekcija?

– Taip, tikrai jie galės. Kelionės išlaidos į Texas yra gan didelės, bet pragyvenimo kaina tik apie pusė, o gal net ir dar mažiau, palyginus su Oksfordu. Studentai, pavyzdžiui, atvykstantys į archyvą, galės apsistoti universiteto turimuose kambariuose už 12 dolerių per naktį. Tai, mūsų akimis, beveik už dyką. Kai ten nuvyksti, nereikia labai daug išleisti pinigų pragyvenimui. Ir mes taip pat viliamės, kad galėsime iš šios pusės suteikti stipendijas, visų pirma studentams iš Rytų Europos, kad jie galėtų nuvykti į Kestono archyvą.

– DF: Labai ačiū Jums už Jūsų nuostabų milžinišką darbą ir už Jūsų puikų pokalbį. Manyčiau, labai būtų svarbu išleisti knygą su šiuo memorandumu ir kiekvienu parašu, kad galėtume didžiuotis tais visais drąsiais lietuviais, nepabūgusiais gūdžiais sovietmečio metais tvirtai pareikalauti laisvės.

Su kan. dr. Michael Bourdeaux, Kestono instituto Oksforde prezidentu, 1979-1990 dirbusiu taip pat ministerės pirmininkės Margaret Thatcher patarėju žmogaus teisių ir religijos klausimams, kalbėjosi dr. Darius Furmonavičius, Didžiosios Britanijos Lietuvių Katalikų Bendrijos sekretorius. **(Pabaiga)**

Grąžinus tikintiesiems Vilniaus Katedrą, į ją buvo pergabenti ir Šv. Kazimiero palaikai
Ntr. iš *Gimtoji istorija*

Sudiev ambasadoriui

2007 m. rugpjūčio 13-osios rytą Romos Agostino Gemelli klinikoje po sunkios ligos mirė buvęs Vatikano radijo lietuvių redakcijos darbuotojas, diplomatas, ilgametis Lietuvos ambasadorius prie Šventojo Sosto Kazys Lozoraitis.

Kazys Lozoraitis gimė 1929 metų liepos 23 dieną Berlyne, diplomato Stasio Lozoraičio ir Vincentos Matulaitytės-Lozoraitienės šeimoje. Jo tėvas tuo metu dirbo Lietuvos pasiuntinybėje Vokietijoje. Su šeima grįžo į Lietuvą 1933 metais, tačiau po kelerių metų vėl teko vykti į užsienį – šįkart į Romą ir visam gyvenimui. Tėvas 1939 metų birželį buvo paskirtas Lietuvos atstovu Italijos karalystėje. Lozoraičių šeimą Romoje užklupo 1940 metų vasarą Lietuvą ištikusi nelaimė. Sovietams užėmus Lietuvą, fašistinės Italijos vyriausybė, sovietams reikalaujant, privertė perduoti sovietų pasiuntinybei Lietuvos atstovybės pastatą Romos Via Nomentana gatvėje. Lozoraičių šeima, su vienuolikos metų Kaziu ir vyresniuoju broliu Stasiu persikėlė gyventi į Lietuvos atstovybę prie Šventojo Sosto, kuriai vadovavo, irgi 1939 metais kaip Lozoraičiai, į Romą atvykęs Stasys Girdvainis. Ambasada Kaziui nuo vaikystės buvo namai. Užaugęs dviejų diplomatų – tėvo ir ministerio Girdvainio artumoje, ir Kazys Lozoraitis savaime susiformavo kaip Lietuvos diplomatas.

1960 metais Kazys Lozoraitis formaliai pradėjo dirbti Lietuvos atstovybėje, eidamas ministerio Girdvainio asmeninio sekretoriaus ir vėliau atstovybės kanceliarijos vedėjo pareigas. Tuo pat metu taip pat aktyviai dalyvavo Italijos lietuvių bendruomenės veikloje; talkino rengiant Italijos valstybių radijo laidas lietuvių kalba, o 1972 metais taip pat įsidarbino Vatikano radijo lietuvių redakcijoje. Joje dirbo du dešimtmečius. 1992 metų gegužės mėnesį nepriklausomybę atkūrusios Lietuvos vyriausybė paskyrė jį Lietuvos nepaprastuoju ir įgaliotuoju ambasadoriumi prie Šventojo Sosto. Po dviejų mėnesių, 1992 metų liepos 11 dieną, priimdamas ambasadoriaus Kazio Lozoraičio skiriamuosius raštus, popiežius Jonas Paulius II jam sakė: "Jūsų Ekscelencijos šiandienis atvykimas į Romos Vyskupo būstą yra kur kas daugiau negu vien skiriamųjų raštų įteikimo iškilmė; šio susitikimo Apaštalų Sostas ir Lietuva laukė ir tikėjosi ilgus metus. (...) Aš, kaip ir Jūs, norėčiau pabrėžti, kad dabar mes ne užmezgame naujų Apaštalų Sosto ir Lietuvos santykių, bet grąžiname jiems visą spindesį, po šio ilgo pusamžio, kurio būvyje Apaštališkieji Rūmai visą laiką buvo atviri Lietuvos Pasiuntinybei, ištikimai atstovavusiais Romoje išmėginimus patiriančiai jūsų tautai". Ta pačia proga popiežius Jonas Paulius II ambasadoriui Lozoraičiui taip pat pranešė,

A.a. Kazys Lozoraitis, ilgametis Lietuvos ambasadorius prie Šventojo Sosto

kad mielai priima Lietuvos vyskupų ir vyriausybės kvietimą aplankyti Lietuvą ir kad atvyks 1993 metų rugsėjo mėnesį.

1994 metais Kazys Lozoraitis buvo taip pat paskirtas pirmuoju Lietuvos ambasadoriumi prie Maltos Ordino. Ambasadai prie Šventojo Sosto ir Maltos Ordino vadovavo iki 2004 metų lapkričio 15 dienos. Per tuos keliolika metų nusipelnė visų pagarbos ir meilės. Vatikane nebuvo žmogaus, kuris jo nepažinotų. Visi, pradedant eiliniu policininku ar durininku, o baigiant vyskupais ir kardinolais, vos žengusį pro Vatikano vartus jį atpažindavo, pasisveikindavo ir pasišnekučiuodavo.

Pasitraukęs iš tarnybos ambasadoje, Kazys Lozoraitis atsidėjo kitam didžiuliam darbui – tėvo ir brolio archyvų ir bibliotekos tvarkymui. Visai neseniai kelios dešimtys tūkstančių Lozoraičių bibliotekos knygų iškeliavo į Lietuvą.

Vilniuje dalyvavęs šiemetinėje Mindaugo vainikavimo metinių šventėje, prieš liepos vidurį parvykęs į Romą, sunegalavo. Nustatyta nepagydoma liga.

K. Lozoraitis mirė 2007 m. rugpjūčio 13 dieną Romoje po sunkios ligos, eidamas 79-uosius metus. Palaidotas 2007. IX.20 Kauno Petrašiūnų kapinėse. Velionį į paskutinę kelionę palydėjo artimieji, Lietuvos prezidentas, Kauno vadovai. Po laidotuvių K. Lozoraičio žmonai Giovannai Pignatelli Lozoraitienei įteikta Lietuvos valstybės vėliava. Velionis visą savo gyvenimą ištikimai tarnavęs Tėvynei kaip ilgametis Lietuvos ambasadorius prie Šventojo Sosto išreiškė norą amžino poilsio atgulti Kaune. Šiame mieste prabėgo šešeri jo vaikystės metai. Palaidotas šalia brolio Stasio Lozoraičio, iškilaus lietuvių diplomato, visuomenės ir išeivijos JAV bei Italijoje veikėjo, politiko, kapo.

Tardamas atsisveikinimo žodį, valstybės vadovas Valdas Adamkus pabrėžė, kad laisvės, teisingumo ir pagarbos žmogui vertybės paženklino visą K. Lozoraičio gyvenimo kelią, pažymėjo, kad visas K. Lozoraičio gyvenimas buvo susijęs su valstybės kūrimu. "Laisvė, teisingumas, pagarba žmogui lydėjo visus jo darbus. Lietuvos diplomatija neteko iškilaus mūsų diplomato, kuris vadovavosi savo idealais, sekė taip pat diplomatų – tėvo ir brolio – keliu". Valstybės vadovas pažymėjo, kad K. Lozoraitis svariai prisidėjo prie Lietuvos atstovavimo tarptautinėje politikoje. "Jis išlieka šviesiu pavyzdžiu mūsų jaunajai diplomatijai, – sakė prezidentas V. Adamkus. – Jo asmenybė, intelektas, profesionalumas, asmeninė šiluma ir ramybė, kuria jis spinduliavo, kėlė pagarbą mums visiems ir kolegoms užsienio diplomatams".

1929 liepos 23 dieną Berlyne gimęs būsimasis diplomatas su tėvais ir vyresniuoju broliu Stasiu 1932 metais persikėlė į laikinąją sostinę. Kaune gyveno iki 1939 metų pradžios, kai jo tėvas buvo paskirtas į Romą Lietuvos atstovu Italijoje. Kaune K. Lozoraitis dažnai lankydavosi ir Lietuvai atgavus nepriklausomybę.

Romoje žurnalistiką studijavęs K. Lozoraitis 1958-1972 metais dirbo Vatikano radijo laidų lietuvių redakcijoje. Tuo pat metu bendradarbiavo ir su laidas lietuvių kalba transliuojančiu Italijos radiju.

1992 metų gegužės 6 dieną K. Lozoraitis buvo paskirtas Lietuvos ambasadoriumi prie Šventojo Sosto, o 1994 metų sausio 5 dieną – Lietuvos nepaprastuoju ir įgaliotuoju ambasadoriumi prie Maltos ordino. Šias pareigas K. Lozoraitis ėjo iki 2004 metų lapkričio 15 dienos. Nuo 2004 metų iki pat mirties ambasadorius K. Lozoraitis be atlygio dirbo Lietuvos ambasados Italijoje konsultantu.

Ambasadorius K. Lozoraitis yra apdovanotas Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Komandoro didžiuoju kryžiumi ir ordino "Už nuopelnus Lietuvai" didžiuoju kryžiumi. 2007 metų gegužės mėnesį K. Lozoraitis Lietuvai padovanojo 16,000 Lozoraičių šeimos knygų ir periodinių leidinių. Didžiausią jų dalį sudaro K. Lozoraičio tėvo Stasio Lozoraičio surinkti leidiniai. Ši neįkainojama biblioteka papildė Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos fondus.

Išskirtinės Lietuvos diplomato, lietuvių bendruomenės veikėjo K. Lozoraičio profesinės ir asmeninės savybės kėlė gilią pagarbą Vatikane tarp Italijos diplomatų ir politikų. K. Lozoraitis daug nusipelnė, skatindamas domėtis Lietuva ir jos siekiais italus, kitų užsienio valstybių atstovus.

DELFI/Vatikano radijas

KANADOS ĮVYKIAI

Pelningi metai

Praėję finansiniai metai į valstybės iždą atnešė gana gausų pelną. Vietoje tikėtinų $9.2 bln. gauta $14 bln. pelno. Dalis šių lėšų bus skirta apmokėti valstybės skolai, kuri dabar siekia $467.3 bln. Kita dalis bus skirta kai kurioms pramonės šakoms – medienos, pramonės įrangos gamintojams, susisiekimo sričiai paremti. Ministeris pirmininkas S. Harper neatmeta galimybės, kad gali būti sumažinti asmeniniai mokesčiai. Gana sėkminga ir šių metų ekonomika. Kanados doleris ne tik prilygsta savo amerikietiškajam pusbroliui, bet ir pralenkia savo verte – pirmą kartą per trisdešimt metų.

M. Bernier, naujasis Kanados užsienio reikalų ministeris, savo 10 min. kalboje Jungtinių Tautų organizacijos posėdyje pasiūlė paskirti JT atstovą, derinantį visų Afganistano misijoje dalyvaujančių valstybių veiklą. Kalbėtojas pabrėžė, kad misijos dalyvės, tarp jų – ir Kanada, yra pasiekusios teigiamų poslinkių, užtikrinant saugumą ir valstybės atstatymą. Kanados atstovas pageidavo, kad kitos valstybės, ypač NATO dalyvės, daugiau prisidėtų prie tvarkos ir saugumo palaikymo šioje šalyje.

Progresyviųjų konservatorių vadovas John Tory atsižadėjo savo nuostatos vienodai remti visas religines mokyklas. Provincijos rinkėjai aiškiai parodė, kad jie nepritaria tokiam pažadui. Vietoje to J. Tory žada pamažu panaikinti sveikatos mokesčius. Liberalai, pagal daugelio apklausų rezultatus pirmaujantys rinkiminiame maratone, savo programoje daugiau kalba apie paramą socialiai remtinoms žmonių grupėms. Jie žada sumažinti bent 500 dol. nuosavybės mokesčius pensininkams, gaunantiems nedideles metines pajamas, imtis kitų priemonių skurdui mažinti.

Netikėtu teismo sprendimu pasibaigė pati ilgiausia ir brangiausiai kainavusi teismo byla ir su ja susijęs tyrimas. Išteisinti 4 profesiniu aplaidumu kaltinti daktarai – tuometinis Kanados Raudonojo Kryžiaus organizacijos administratorius ir kiti – JAV *Armour pharmaceuticals* verslovės atstovai. 1980-1990 metais, perpilant užkrėstą kraują, 20,000 ligonių gavo ŽIV ir hepatitą C. Daugiau kaip 3,000 ligonių mirė, 800 – nuo AIDS. Jau anksčiau vyriausybė nukentėjusiems ir jų šeimoms paskyrė pinigines išmokas, o tiems, kurie dar nebuvo jų gavę, papildomai dar skyrė 1 bln. dol. Tačiau daugelis nukentėjusiųjų ir artimųjų nusivylė, kad didžiausiame valstybės sveikatos apsaugos nusikaltime kaltųjų nerasta.

Rinkimai NTW praėjo ramiai, atnaujindami pagrindinę teritorijos valdymo įstaigą – atstovų susirinkimą (assembly). Rinkimuose visi kandidatai dalyvauja kaip nepriklausomi, nes teritorijoje partijų nėra. Balsų daugumą gavę kandidatai sudaro vadinamąją vyriausybę – renka vyriausybės vadovą, susirinkimo pirmininką ir ministerius. Lig šiol buvęs teritorijos vyriausybės vadovas John Handley, po dviejų tarnybos terminų, rinkimuose nedalyvauja.

Kanados-JAV oro erdvės sargai (NORAD) rugsėjo mėnesį pastebėjo Rusijos 5 sunkiuosius bombonešius TU-95, pažeidusius oro erdvę virš Aliaskos, Aleutų salyno. Tai jau nebe pirmas atvejis, kai Rusijos lėktuvai skraido kitų valstybių oro erdvėje. Neseniai šios valstybės lėktuvai buvo išlydėti iš NATO kontroliuojamos padangės ties Suomija ir Anglija, Norvegija. Rusijos vyriausybė nekomentuoja šių pranešimų.

Naujos kortelės su mikroschema *(microchip)* netrukus pakeis įprastines su magnetine juosta. Magnetinių kortelių įrašai su elektronine įranga kopijuojami, ir neretai jais pasinaudojama. Informacijos vagystės 2006 m. valstybės finansinėms įstaigoms kainavo 95 mln. dol. Naujosios kortelės turi daug stipresnę apsauginę galią. Jos informacija prieinama tik gavėjams. Saugesnės kortelės su mikroschema, kurioje saugoma informacija, bandomos Waterloo ir Kitcheneryje. Apyvartoje kol kas pasiliks ir senosios, tačiau iki 2015 m. korteles su magnetinėmis juostomis pakeis naujos.

Kanados gyventojų gerovė per pastarąjį dešimtmetį pasikeitė teigiamai, bet yra ir spręstinų problemų. Tokią išvadą visuomenei pateikė kanadiečių fondas (*Community Foundations of Canada*), kuriam priklauso 159 miestų ir provincijų bendrijos. Fondas apibendrino pasiekimus 10 svarbiausių sričių – ekonomika, sveikatos apsauga, teisėtvarka, švietimas ir kt. per pastaruosius 10 metų. Pagal jų atliktus tyrimus valstybėje vidutinės šeimos pajamos padidėjo 2.4%. Pagausėjo kanadiečių, įsigyjančių didesnį nei vidurinis išsilavinimas. Beveik 50% sumažėjo turto vagysčių, mažiau sunkių kriminalinių nusikaltimų. Pagausėjo gydytojų – dabar 100,000 gyventojų tenka 191 gydytojas. Tačiau Kanadoje brangsta būstų kainos, didėja pragyvenimo lygio skirtumas tarp vietinių ir atvykusių imigrantų. Kanada tarp kitų pasiturinčių valstybių tebelieka viena iš didžiausių oro teršėjų. **SK**

MŪSŲ TĖVYNĖJE

STABDO STATYBĄ

Rugsėjo 27 d. Kultūros paveldo departamentas įsakė stabdyti statybos darbus prabangių apartamentų statybvietėje, kurioje galimai yra buvusios Vilniaus žydų kapinės, skelbia BNS. Tarptautinė žinovų komisija ir speciali premjero sudaryta darbo grupė rekomendavo stabdyti galimai buvusių žydų kapinių teritorijoje vykstančias statybas Vilniaus centre. Pasiūlyta tikslias kapinių ribas nustatyti atliekant papildomus geodezinius tyrimus. Ginčai dėl to, kurioje vietoje veikė 19 š. viduryje uždarytos žydų kapinės, tęsiasi nuo 2005 m., kada grupė JAV žydų bendruomenės atstovų pasipiktino, anot jų, buvusių žydų kapinių vietoje Vilniaus centre vykstančiomis statybomis. Komercinį ir brangių butų pastatą Neries krantinėje statantys verslininkai teigia, kad pastatas dygsta ne buvusių žydų kapinių teritorijoje. Pasak verslininkų, sovietų valdžios 1949-1950 m. išardytos kapinės buvo kiek toliau, greta esančių Vilniaus koncertų ir sporto rūmų vietoje. Tačiau Lietuvos istorijos instituto specialistų 2007 m. žiemą pateiktas žemėlapis rodo, kad statybos galimai vyksta ir buvusioje žydų kapinių teritorijoje. Žydų kapinės, kurių ribas dabar bandoma nustatyti, Vilniaus centre veikė nuo 16 š. Jos uždarytos 19 š., o 20 š. viduryje išardytos. Jas uždarius, žydų bendruomenė gavo finansinę kompensaciją iš tuometinės Rusijos caro administracijos.

GYVENTOJŲ SKAIČIAI

Išankstiniais Statistikos departamento duomenimis, per pirmąjį šių metų pusmetį į Vilnių oficialiai atvyko 4,309, o išvyko 3,398 gyventojai, tuo tarpu statistika rodo, kad į visą Vilniaus apskritį per tą patį laikotarpį atvyko 7,539 gyventojai, išvyko 6,178. Demografinės statistikos skyriaus apskaičiavimu, dažniausiai savo išvykimą arba atvykimą į naują gyvenamąją vietą deklaruoja kas antras trečias asmuo. Tad realiai į sostinę gyventi per pirmąjį šių metų pusmetį galėjo vykti 8618-12927 žmonės. Taip pat galima įvertinti ir neoficialią emigraciją, pavyzdžiui, oficialiai savo išvykimą iš Vilniaus deklaravo 3,398 gyventojai, tačiau realus skaičius gali būti 6,796-10,194. Vilniuje, anot oficialios statistikos, gyvena 543,300 gyventojų – 1188 žmonėmis daugiau nei pernai tuo pačiu laikotarpiu. Dėl neigiamos natūralios gyventojų kaitos (skirtumo tarp gimusiųjų ir mirusiųjų skaičiaus) 2007 m. liepos 1 d. Vilniaus apskrities gyventojų skaičius per pirmą pusmetį sumažėjo 1,500. 2007 m. sausio-birželio mėnesiais Vilniaus apskrityje gimė 4,204 kūdikiai – 110 kūdikių daugiau negu 2006 m. per tą patį laikotarpį. Gimstamumas padidėjo Vilniaus m., Šalčininkų, Ukmergės ir Vilniaus r. savivaldybėse. Gimstamumo didėjimą lėmė nuo 2003 m. didėjantis santuokų skaičius. Praėjusiais metais Vilniaus apskrityje susituokė 5,661 pora ir išsituokė 2,680 porų. Panašių skaičių laukiama ir ateinančiais metais. Visoje Lietuvoje 2007 m. liepos 1 d. gyveno 3.374 mln. gyventojų – 18,500 mažiau negu prieš metus, skelbia DELFI.

AUGA KAINOS

DELFI praneša, kad Lietuvoje šuoliais didėja beveik visų maisto produktų kainos, tačiau karpius, lašišą, kai kurias daržoves ir bananus š.m. rugsėjo pabaigoje buvo galima pirkti pigiau negu pernai rugsėjį. Kilogramas karpio per metus atpigo 16.7% iki 9.99 Lt, o atšaldytos lašišos – 1.5% iki 19.66 Lt, pranešė Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras. Kilogramo bulvių kaina tuo metu krito 28.3% iki 1.42 Lt, morkų – 14.6% iki 1.4 Lt, svogūnų – 1.7% iki 1.78 Lt. Bananų kaina smuko 3.2% iki 4.83 Lt už kilogramą. Labiausiai Lietuvoje pakilo trumpavaisių agurkų kainos, išaugusios nuo 2.4 Lt iki 4.76 Lt už kilogramą. 56.2%, iki 25.9 Lt pabrango kilogramas kalakutienos krūtinėlės, 51.2% iki 4.99 Lt – kilogramas pomidorų, 45.5% iki 2.27 Lt – manų kruopų. Maždaug 43% augo kvietinių miltų kainos. Aliejus pabrango 37.8%, o pieno produktai brango nuo 12.3 iki 34.9%.

NEVYKDO ĮSTATYMO

Pernai seimo pataisytas Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymas dar neveikia, nes vyriausybė vis dar neparengia jo įgyvendinimo tvarkos. Prieš mėnesį premjeras Gediminas Kirkilas pažadėjo daliai ūkininkų anksčiau suprojektuotus sklypus pirkti lengvatine tvarka dar nebaigus žemės grąžinimo savininkams, tačiau dar reikalas nepajudėjo, kaip skelbia LTV "Panorama". Iki pernai liepos ūkininkams parduota 130,-000 hektarų valstybės žemės. Dar maždaug antra tiek yra suprojektuotų sklypų, už kai kuriuos net sumokėta. Pernai šis procesas sustabdytas, taip esą siekiama pirmiausia grąžinti žemę teisėtiems savininkams. Žemdirbių savivaldos vadovai ne kartą prašė vyriausybę atnaujinti žemės pardavimą, nes ūkininkai negali plėsti gamybos, tūkstančiai hektarų be šeimininkų dirvonuoja. **RSJ**

LIETUVIŲ TELKINIUOSE

Lėšos lietuviškai veiklai

Amerikos lietuvių fondo valdybos pirmininko Ramūno Astrausko pranešimas JAV LB XVIII tarybos 1-oje sesijoje, vykusioje 2007 m. rugsėjo 21-23 d.d.

Pirmiausia Amerikos lietuvių fondo direktorių ir valdybos narių vardu nuoširdžiai dėkoju JAV Lietuvių bendruomenės organizacijos vadovams ir veikėjams už jų pasiaukojantį darbą visų mūsų labui. Jūs, kaip ir Amerikos lietuvių fondo vadovybė, dirbate visuomeniniais pagrindais, savo tiesioginio darbo ir asmeninio gyvenimo sąskaita. Išeivijos lietuviška veikla gyvavo, gyvuoja ir gyvuos tik dėka tautinio entuziazmo vedinų žmonių.

Amerikos lietuvių fondą su JAV Lietuvių bendruomene sieja 45-eri bendradarbiavimo metai. Per šį laikotarpį yra daug kas nuveikta. Galime džiaugtis veikiančiais lietuviškais centrais, kultūriniais renginiais, lietuviškomis mokyklomis, spauda ir t.t. Nors ir nesant pačiai palankiausiai ekonominei situacijai JAV, smagu pažymėti, jog 2007 m. Amerikos lietuvių fondo Pelno skirstymo komisija JAV Lietuvių bendruomenei, įskaitant Krašto valdybą, Švietimo reikalų tarybą, Religinių reikalų tarybą, Kultūros tarybą, Socialinių reikalų tarybą bei kitiems Lietuvių bendruomenės projektams iš viso paskyrė 154,415 dol. paramą – maždaug 30% bendros Amerikos lietuvių fondo 2007 m. skirstytos sumos paramai ir stipendijoms.

Amerikos lietuvių fondą su Lietuvių bendruomene sieja vienas ir tas pats tikslas – lietuvių kalbos, kultūros, tradicijų, tautiškumo puoselėjimas. JAV išeivija dabar išgyvena savotišką permainų laikotarpį. Tai yra gyvenimiškai dėsningas ir neišvengiamas reiškinys. Lietuvoje vyksta dinamiški intensyvūs tarptautiniai ekonominiai integracijos procesai, kurie skatina gyventojų migraciją iš Lietuvos, formuojasi nauja išeivijos karta, su kitokiais požiūriais ir tikslais, lyginant su ankstesnėmis emigrantų kartomis.

Sunku būtų paneigti faktą, kad JAV Lietuvių bendruomenė ir Amerikos lietuvių fondas yra didžiausios JAV lietuvių išeivijos visuomenės organizacijos, kurios veikdamos simbiozėje turi svariausią reikšmę išeivijos lietuviškoje veikloje, t.y. nuo šių organizacijų veiklos priklauso ir priklausys imigrantų lietuviškas gyvenimas ateityje. Būtent šioms dviem organizacijoms ir tenka svarbiausias uždavinys – tautiškumo išlaikymas. Tai išeivijoje sėkmingai buvo daroma ir anksčiau, tačiau šiame istorijos etape tai yra ypatingai aktualu. Mūsų veikla turi būti strategiškai subalansuota, pagrįsta pragmatiniu planavimu.

Turime didelį kultūrinį ir materialinį paveldą, sukauptą vyresnės emigrantų kartos pasiaukojančiu darbu. Tačiau, manyčiau, tuo nėra pilnai pasinaudojama. Išeivijos visuomeninė ir kultūrinė veikla vyksta, tačiau ar pakankamai koordinuotai? Dažnai yra klausiama – kaip į lietuvišką išeivijos veiklą įtraukti naujai atvykusius, kaip juos sudominti lietuviška veikla? Klausiame, tačiau ar mes pakankamai dėl to darome? Čia yra sunkiausias uždavinys, kadangi naujieji emigrantai turi kitokį požiūrį į lietuvišką veiklą, jų migracijos priežastys skiriasi nuo ankstesnių kartų, dažnai ne iš karto jaunimas suvokia lietuviškos veiklos svarbą. Tačiau, to nepaisant yra būtina surasti dialogą, surasti naujai kartai priimtiną būdą įsijungti į lietuvišką veiklą, pasijusti svarbiais šioje veikloje. Džiaugiamės nuolatos augančiu lituanistinių mokyklų mokinių skaičiumi. Tačiau tai yra reiškinys, kurį sąlygoja išeivijos kartų kaita. Kaip mes įsivaizduojame lietuvišką veiklą po kokių 15-30 metų? Yra ir daugiau svarbių klausimų, į kuriuos turėtų atsakyti tiek Lietuvių bendruomenės tiek ir Amerikos lietuvių fondo vadovai. Laikas nenumaldomai bėga. Tik organizacijų dar artimesnis bendradarbiavimas gali padėti įgyvendinti šiuos uždavinius. Mes turime atviriau kalbėtis su plačiąja išeivijos visuomene, nebijoti išklausyti įvairių nuomonių, realiai vertinti situaciją, sudaryti bendrą koordinuotą veiklos planą. Amerikos lietuvių fondas yra atviras tokioms diskusijoms, neabejoju, kad ir Lietuvių bendruomenės vadovybė yra tuo labai suinteresuota. Todėl kviečiu apie tai plačiau ir atvirai diskutuoti.

Ramūnas Astrauskas, Amerikos lietuvių fondo valdybos pirmininkas

Nėra paslaptis, kad Amerikos lietuvių fondo ir Lietuvių bendruomenės santykiai turėjo ir tamsių pusių. Tai pakenkė organizacijų įvaizdžiui visuomenėje. Tačiau tai yra jau praeitis. Tikrai galime pasidžiaugti gražiu bendradarbiavimu paskutiniaisiais metais. Amerikos lietuvių fondas nuolatos auga, ir ypač šiais metais. Fondo kapitalas jau artėja prie 17 milijonų dol. sumos. Tai išties džiuginantis faktas, rodantis visuomenės pasitikėjimą narių organizacija. Patys suprantame, kad be lėšų, užsibrėžtų tikslų įgyvendinti neįmanoma. Tik Fondo nuolatinis tolesnis augimas gali užtikrinti sėkmingą lietuvybės puoselėjimo misiją. Todėl norėčiau kreiptis į Lietuvių bendruomenę su prašymu mobilizuoti lietuvišką visuomenę naujam Amerikos lietuvių fondo lėšų telkimo vajui, tai yra pakartoti tai, kas įvyko septinto dešimtmečio pradžioje. Visuomenei reikalingas naujas stiprus postūmis. Sutelkę daugiau lėšų, galėsime daugiau jų skirti lietuviškai veiklai ir tuo užtikrinti veiklos tęstinumą.

Todėl maloniai kviečiu visus Lietuvių bendruomenės vadovybės bei aktyviuosius narius tapti Amerikos lietuvių fondo nariais. O tie, kurie jau esate nariai, padidinti savo įnašus. Tai būtų pats geriausias pavyzdys kitiems lietuviškosios išeivijos visuomenės atstovams. Lietuvių bendruomenės Krašto valdybos pirmininkui Vytui Maciūnui perdavėme Lietuvių bendruomenei priklausančių narių sąrašą. Amerikos lietuvių fondas šiuo metu pereina prie naujos modernios narių apskaitos kompiuterinės duomenų bazės. Todėl maloniai prašyčiau, peržiūrėti sąrašą, ir, radus netikslumų, informuoti Amerikos lietuvių fondo raštinę. Taip pat prie registracijos stalo palikau lankstinukų apie Amerikos lietuvių fondą. Jeigu kas norėtumėte tapti Amerikos lietuvių fondo nariu arba padidinti savo įnašus, galite tai padaryti netgi ir šiandien.

Amerikos lietuvių fondas – Lietuvių bendruomenė – Lietuviška visuomenė tai tarsi ratu sujungta veiklos grandinė, kuri turėtų tapti nuolatiniu varikliu "perpetuum mobile" – lietuviškos veiklos. Mūsų tauta – mūsų ateitis!

SMITH MONUMENT CO. LTD
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.
Skambinti tel. (416) 769-0674
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair)
Toronto, Ontario M6N 3P7

Hamilton, ON

ŠIOKIADIENIAIS Hamiltono Aušros Vartų šventovėje Mišios 9 v.r. Sekmadienių rytais 9 val. (votyva) ir 10.30 val. (suma). St. Catharines, ON, Mišios šeštadieniais 4 v.p.p. Dėl išsamesnės informacijos galite skambinti į kleboniją tel. 905 522-5272.

ŠV. RAŠTO grupelės renkasi spalio 19, penktadienį, po rytinių Mišių šventovėje, o vakarinė grupė 7 v.v. klebonijoje. Šv. Rašto tema "Tikroji malda" – Mato 6,5-15. Visų labai laukiame.

PARAPIJOS VALDYBOS šalpos sekcija ieško lietuviškų filmų ir muzikos. Turintys ir norintys pasidalinti galite kreiptis į Žibutę Vaičiūnienę, tel. 905 689-7464.

SPALIO 21 D. per sekmadienio antras 10.30 v.r. Šv. Mišias melsimės už visus praeitais metais mirusius parapijiečius.

KASMETINĖS imigrantų ir pabėgėlių Mišios kartu su vyskupu A. Tonnos įvyks spalio 14, sekmadienį, 2 v.p.p. Kristaus Karaliaus katedroje. Po Šv. Mišių bus vaišės ir etninių vyskupijos parapijų kultūrinė programa.

MŪSŲ PARAPIJOJ atlaidai įvyks lapkričio 18, sekmadienį, per antras 10.30 v.r. Mišias. Po iškilmingų Mišių Jaunimo centre turėsime suneštinius pietus. Dėl papildomos informacijos kreiptis į Reginą Choromanskis, tel. 905 527-6440 arba Valeriją Šniuolis, tel. 905 549-6792.

PAGALBAI LIETUVOS VAIKAMS, minint penktąsias a.a. Aldonos Laugalienės mirties metines, jos vyras Antanas Laugalys aukojo $200. Už stambią auką dėkojame. **PLV k-tas**

PAREMKITE *Tėviškės žiburius* auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi – *TŽ leidėjai*

AMERIKOS LF ŽINIOS

• ALF įgaliotinis Detroite Narimantas Udrys į Amerikos lietuvių fondo narius įrašė savo vaikaites Anniką ir Norą. Sveikiname sesyčių tėvelius Gytį ir Gillian Udrius. Džiaugiamės, kad graži tradicija, padovanojant ALF narystę savo brangiausiems žmonėms ir remiant lietuvybę, tęsiasi. ALF adresas: 14911 127th Street, Lemont, IL 60439, tel. 630 257-1616.

• Sėkmingai prasidėjo dainininkų iš Lietuvos Livetos ir Petro Kazlauskų koncertai Amerikos lietuvių fondo (ALF) veiklos 45-ečiui paminėti. ALF koncertus rengia kartu su Lietuvių bendruomenės (LB) apylinkėmis, ALF įgaliotiniais bei kitomis lietuviškomis organizacijomis. Rugsėjo 29 d. duetas koncertavo Filadelfijos Lietuvių Namuose. Į vakarą susirinko per 150 įvairaus amžiaus tautiečių. Koncerte susirinkusiuosius sveikino ALF Tarybos pirmininkas Arvydas Tamulis. Amerikos lietuvių fondo vadovybė nuoširdžiai dėkoja Filadelfijos LB apylinkės nariams, ypatingai Kristinai ir Virgiui Volertams, Romai Krušinskienei, Teresei ir Algimantui Gečiams ir Fondo įgaliotinei Daliai Jakienei už pastangas ir entuziazmą surengiant šį labdaros vakarą. ALF 45-ečiui skirti Livetos ir Petro Kazlauskų koncertai vyks ir kituose lietuvių telkiniuose JAV. **Inf.**

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPODIST **ROBERTAS NEKRAŠAS**

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA
- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŪS ĮRANKIAI

LIGONIUS PRIIMAME:
352 WILLSON ST.E., ANCASTER, Ont. TEL. (905) 648-9176

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Lougheed Funeral Home

Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury Ontario

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose -

TALKA **LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS**

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais - nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais - nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 55 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	
kasd.pal.čekių sąsk. iki	0.75%
santaupas	1.00%
kasd. pal. taupymo s1sk.	0.75%
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius	2.50%
180 dienų indėlius	2.50%
1 m. term. indėlius	4.00%
2 m. term. indėlius	4.00%
3 m. term. indėlius	4.10%
4 m. term. indėlius	4.20%
5 m. term. indėlius	4.35%
RRSP ir RRIF (Variable)	1.00%
1 m. ind.	4.00%
2 m. ind.	4.00%
3 m. ind.	4.10%
4 m. ind.	4.20%
5 m. ind.	4.35%

PASKOLAS
Asmenines nuo 8.50%
nekiln. turto 1 m. 6.80%

- *Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai*
- *Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mln. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu*

Sekite kasdienę informaciją apie nuošimčius TALKOJE
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ - INTERAC KORTELĖ
TINKLAPIS: www.talka.ca

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Putnamo lietuvių Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo kasmetinė vienuolyno mugė, besitęsianti dešimtmečius, sutraukė daugybę tautiečių ne tik iš aplinkinių valstijų. Šiais metais mugėje buvo svečių iš Čikagos, Detroito, Toronto, Montrealio. Šventė pradėta Mišiomis, kurias koncelebravo vienuolyno kapelionas kun. Kęstutis Kevalas su kitais atvykusiais kunigais. Šiais metais taipgi buvo paminėta ir vienuolyno įsteigėjo Palaimintojo Jurgio Matulaičio 80 metų mirties sukaktis. Po pamaldų visų laukė įvairūs užsiėmimai. Buvo galima pasigrožėti "Neringos" stovyklos lankytojų pasirodymu, pasivaišinti gardžiais lietuviškais valgiais, įsigyti įvairių tautinių suvenyrų ir prekių bei susitikti su senais pažįstamais. Visi mielai dalyvavo tūkstančio dovanų loterijoje, kurios pagrindinis laimikis buvo kelionė į Lietuvą. Mugėje dažnai dalyvauja jaunų talentingų menininkų. Šiais metais pažymėtina aštuoniolikmetė Monika Plioplytė, 2004 m. atvykusi Amerikon su tėvais, laimėjusiais žaliąją kortelę. Ji lankė Šv. Kazimiero mokyklą Brockton mieste, MA, vėliau persikėlė į vieną Brockton gimnaziją, kuri yra stipri ypač meno ir muzikos srityse. M. Plioplytei patinka tapyba, grafika ir keramika. Yra atlikusi pažymėtinų savų darbų. Šiemet "Boston Globe Scholastic Art Awards" parodoje jos vienas darbas įvertintas aukščiausiu "Gold Key" apdovanojimu, kitas – "Silver Key" ir dar du kiti – "Honorable Mention".

Airija

Pradėjo veikti Airijos lietuvių bendruomenė (ALB), kaip skelbia BNS, interneto tinklalapis, kuriame paskelbta ALB veikla – vykstantys lietuvių renginiai; nurodomi Airijos lietuviams aktualūs straipsniai žiniasklaidoje. Per internetą galima užsiregistruoti Airijos lietuvių bendruomenės nariais. Jais gali tapti visi lietuviai, Lietuvos kultūrai ir kalbai neabejingi asmenys, gyvenantys ar gyvenę Airijoje. Airijos lietuvių bendruomenė atstovauja visiems Airijoje gyvenantiems lietuviams ir siekia, kad kuo daugiau registruotų narių dalyvautų jos veikloje. Iš dalies šią informaciją finansavo Lietuvos užsienio reikalų ministerija.

Australija

Metinis Geelongo LB apylinkės susirinkimas įvyko rugpjūčio 12 d. Jį pradėjo LB apylinkės valdybos pirm. Stasys Šutas ir pakvietė garbės narį Vytautą Bindoką pirmininkauti, o sekretoriauti – lietuviškos radijo valandėlės pranešėją Ireną Stumbrienę. Atsistojimu ir tylos minute pagerbti mirę bendruomenės nariai. Praėjusių metų susirinkimo protokolą skaitė LB apylinkės valdybos sekr. Kaja Starinskas. Valdybos pirm. S. Šutas padarė išsamų pranešimą apie atliktus valdybos darbus. Daug pastangų pareikalavo Geelonge įvykusios Lietuvių dienos. Surengtas kalėdinis renginys-iešminė, dalyvauta Geelongo etninių grupių festivalyje, surengti Lietuvos nepriklausomybės ir Motinos dienos minėjimai. Taipgi dalyvauta Gedulo ir vilties dienos minėjime Melburne. Ižd. Jonas Obeliūnas padarė iždo pranešimą. Turėta daugiau išlaidų nei pajamų. Mat nemažai išleista rengiant Lietuvių dienas. Taipgi buvo padaryti organizacijų pranešimai: sporto "Vytis" – ižd. Stan Rebis; choro "Viltis" ir radijo valandėlės – Stasė Lipšienė; tautinių šokių – vadovė Loreta Tiganė; etninių grupių sąjungos – atstovė Danutė Rafferty ir skautų "Židinio" – tėvūnas s. Liudvikas Bungarda. Revizijos komisijos pranešimą padarė Irena Luscombe. Buvo renkamas Geelongo lietuvių bendruomenės apylinkės garbės asmuo. Šį kartą buvo pasiūlyta Genovaitė Valaitienė. Ji vienbalsiai karštais plojimais buvo patvirtinta. Mat ji nuoširdžiai ir atsidėjusiai 50 metų darbuojasi Geelongo lietuvių bendruomenės vienetuose: tautinių šokių, teatro būrelyje, Moterų draugijoje, skautuose, savaitgalio mokykloje, sporto klube, LB apylinkės valdyboje. Perrinkta tos pačios sudėties valdyba: pirm. Stasys Šutas, vicepirm. Vytautas Brener, sekr. Kaja Starinskas, ižd. Jonas Obeliūnas, renginių vadovė Genovaitė Valaitienė; revizijos komisija – Irena Luscombe, Danutė Rafferty ir Irena Stumbrienė.

Britanija

Lietuviai Anglijoje ir Šiaurės Airijoje, kaip skelbia BNS, renka parašus už lietuvių kalbos egzamino įteisinimą šio krašto mokyklose. Iki rugsėjo 20 d. tikimasi surinkti apie tūkstantį parašų teigiant, kad yra realus lietuvių kalbos egzamino poreikis. Egzaminų komisija norėtų žinoti, kiek būtų moksleivių, norinčių laikyti tokį egzaminą. Lietuviai šiuo metu nori parodyti, kad tokių pageidaujančių mokinių būtų 1000 ar daugiau. Galėtų atsirasti, kaip pastebi Britanijos lietuvių sąjungos pirm. Živilė Ilgūnaitė, ir anglų vaikų, norinčių mokytis lietuvių kalbos. Pagrindinis šio sumanymo tikslas esąs palaikyti išeivių vaikų paskatą mokytis savos kalbos. Parašus renka Britanijos Lietuvių sąjungos nariai. Šias pastangas remia ir Lietuvos ambasada Londone. **JA**

Tarp Čikagos, Niujorko ir Lietuvos

Apie dailininkę Vidą Krištolaitytę

EDVARDAS ŠULAITIS

Apie dail. Vidą Krištolaitytę rašyti yra sunku: visų pirma, reikia žinoti – kaip ją "pagauti", nes ji gali būti kur nors Amerikos žemyne ar Lietuvoje ar kartais – dar kur nors kitur. Kaune gimusi dailininkė Vida Krištolaitytė yra karo kūdikis. Tad nekeista, kad jos kūryboje vyrauja susikaupęs nerimas, atsiradęs Antrojo pasaulinio karo sūkuriuose. Ši JAV subrendusi dailininkė, gyvenusi ir kūrusi Čikagoje bei Niujorke, jau seniai vasaras praleidžia Lietuvoje, kur yra surengusi keliolika savo kūrybos parodų, dalį iš jų – prestižinėje sostinės "Vartų" galerijoje. Taip pat Lietuvon ji dažnai vyksta praleisti šventes: Velykas ir Kalėdas.

Karo debesys nutraukė nerūpestingą jaunystę

"Buvau pusantrų metukų, kai tėvą iš namų išplėšė Antrasis pasaulinis karas – rusų atėjimas į Lietuvą, – pasakojo dailininkė apie savo vaikystę. – Todėl nerimas mano širdyje verda nuo tų dienų. Tėvo įkalinimas ir kalėjime jį užklupusi džiova, mano bejėgiškumas padėti ar pakeisti... Po kurio laiko – jo laidotuvės, o man – tik ketveri metukai... 1944 m. mano mama Elena Mušinskaitė-Krištolaitienė su trimis vaikais šieno vežime iš Padievyčio kaimo išvyko pabėgėlių keliais į Vakarus.

Bombos krito, Berlynas degė. Aš pabėgėlių lagerio kieme 1944 metų žiemą pirštu sniege piešiau didelį Žmogų – Tėvą ar Dievą? Bet "Achtung, Achtung, Fliegeralarm!" per garsintuvus sustabdė mano piešinį sniege. Reikėjo slėptis tarp drebančių, aimanuojančių, pirštus kramtančių kitų pabėgėlių, tarp blakių, šieninių matracų ir dviaukščių kareiviškų lovų. Praėjo lėktuvų antskrydis ir išlikome gyvi... Vėl švietė saulė: mama, brolis, sesuo dar kartu". Tokius ankstyvos vaikystės vaizdus prisiminė Vida, kuri dabar apie tai mėgsta kalbėti, o kartais – net ir piešti.

Čikaga buvo jos laiminga stotelė

Laimingai perėjus pabėgėlių lagerius Vokietijoje, 1949-aisiais Vida kartu su kitais šeimos nariais atvažiavo į Čikagą. 1957 m. ji čia baigė Marijos gimnaziją Marquette Parke ir Ilinojaus universitete pradėjo studijuoti dailės pedagogiką. 1961 m. įgijusi dailės pedagogės bakalauro laipsnį, Vida mokytojavo Čikagos gimnazijose, o vakarais tęsė studijas Meno institute ir aktyviai reiškėsi kūrybiniame gyvenime, dalyvavo parodose.

Laimėjo jaunųjų dailininkų premijas

Jau 1963 m. Čikagoje įvykusioje IV jaunųjų dailininkų ir II Kultūros kongreso parodose V. Krištolaitytės kūryba buvo įvertinta pirmosiomis premijomis, ją išskiriant iš kitų lietuvių dailininkų gretų kaip vieną pajėgiausių jaunųjų kūrėjų. Jau tada vyresnio amžiaus žinomi lietuvių išeivijos dailininkai V. Petravičius, V. Vizgirda, K. Žoromskis, M. Šileikis, P. Kaupas ir kiti palankiai atsiliepė apie V. Krištolaitytės kūrybą ir skatino ją tolesnei veiklai.

V. Krištolaitytė – *Mergaitė iš Druskininkų su Rūpintojėliu* (2005)

Persikėlė į JAV meno centrą – Niujorką

Sulaukusi nesitikėto pripažinimo Čikagoje, būdama 24-erių Vida nusprendė persikelti į Niujorką, kur po karo buvo suvažiavę pajėgių dailininkų iš įvairių Europos valstybių. Niujorke Vida įstojo į Pratto menų institutą, kuriame 1964-1966 m. studijavo tapybą ir grafiką. 1967 m. baigusi šį institutą įgijo magistro laipsnį ir teisę dirbti meno profesūroje. Čia Vidai buvo proga susipažinti su geriausiais avangardistų darbais, kurie ir yra jai arčiausiai širdies. Dailininkei įtakos turėjo ekspresyvus grafikas ir tapytojas, ekspresionizmo pradininkas Edward Munch, Willem De Kooning bei kai kurie kiti žymieji to meto menininkai, o jų Niujorke netrūko.

Nors Vida Čikagoje jau senokai negyvena, tačiau šį miestą ji gerai prisimena: čia prabėgo dailininkės jaunystės dienos, ilgą laiką buvo jos namai, įgytas pripažinimas. Dar ir dabar Čikagos apylinkėse gyvena jos brolis ir sesuo, o taip pat dėdė, kiti artimieji. Todėl ji čia retkarčiais dar vis užsuka.

Kūryboje vyrauja vaikystės išgyvenimai

Ankstyvoje V. Krištolaitytės kūryboje galima justi jos vaikystės asmeninių išgyvenimų dramą, kuri kartais pastebima ir jos vėlesnių laikų drobėse. Atrodo, kad bolševikų nukankinto tėvo mirtis ir tėviškės netektis dailininkei įspaudė ilgalaikes žymes, kurių ji net ir dabar negali užmiršti.

Štai tik keli jos pirmųjų kūrinių pavadinimai: *Tremtiniai* (1960), *Vietnamo motina* (1966), *Didvyrio liekanos* (1974-1975)... Kai prasidėjo karas Kosove, atsirado rūsčių drobių ciklas – *Juodi paukščiai – pavargę angelai* (1999). Vidos kūryboje dažnai pastebimas Dievyčio ežero lelijų motyvas bei avižų laukas senelio P. Mušinsko ūkyje Žemaitijoje vasarą prieš pabėgant iš tėvynės.

Surengė daug parodų Lietuvoje

Pirmuosius savo meno darbus parodžiusi 1962-aisiais, Vida sėkmingai dalyvavo grupinėse parodose JAV ir Italijoje. Asmenines parodas yra surengusi Čikagoje, Niujorke, Hartforde, Klyvlande, Toronte.

Vėliau sėkmingai savo kūrybą dailininkė rodė ir savo gimtinėje. 1988 m. jos darbai buvo parodyti grupinėje parodoje Vilniuje. Po dešimties metų Vidos drobės buvo parodytos Nacionalinio M.K. Čiurlionio muziejaus organizuotoje asmeninėje grafikos ir tapybos parodoje Kaune.

Nuo 1999-ųjų Lietuvoje buvo surengta keliolika V. Krištolaitytės parodų įvairiuose miestuose, nemaža jų dalis – "Vartų" galerijoje Vilniuje. Jau kuris laikas Vida iš Niujorko skrenda į Lietuvą praleisti vasarų. Čia surengia parodų, pasisemia įkvėpimo tolesnei kūrybai. Domininkonų gatvėje Vilniaus centre menininkė turi butą, kur ji kasmet gyvena apie tris mėnesius.

Pernai iš Lietuvos Vida buvo nuvykusi paviešėti Italijon, kuri dailininkei labai patiko. Šiemet jau suspėjo pabuvoti Palangoje, o kiek vėliau pamėgtoje Žemaitijoje; Rietavo mieste turėtų įvykti jos kūrybos paroda.

Du kūriniai pas Vatikano nuncijų Vilniuje

V. Krištolaitytė labai džiaugiasi, kad du jos kūriniai atsidūrė pas Vatikano apaštališkąjį nuncijų Lietuvai, Latvijai ir Estijai – arkivyskupą Peter Zurbriggen. Jie pateko į nuolatinį Vatikano nunciatūros rinkinį arkivyskupo rezidencijoje. Vienas tų paveikslų vadinasi *Šventas veidas* ir yra sukurtas pagal Torino drobulę, kitas – *Didysis penktadienis* (abu tapyti 2004 m.).

Iš Niujorko vasaromis į Lietuvą atvykstanti dail. V. Krištolaitytė lanko įvairias krašto vietas ir semiasi sau įkvėpimo

Nuncijus P. Zurbriggen dailininkei parašė gražų padėkos laišką ir pakvietė pas jį apsilankyti, ką dailininkė ir padarė 2006 m. pabaigoje. Tas įvykis dailininkės Vidos atmintin įbrėžė neeilinius prisiminimus, apie kuriuos dailininkė dažnai kalba. Pas arkivyskupą padarytos nuotraukos jos yra labai branginamos.

Šiemet į savo namus Niujorke V. Krištolaitytė žada sugrįžti rugsėjo mėnesį. Tada vėl prasidės naujas jos kūrybinis sezonas, vėl gims naujų kūrybos drobių. Turbūt bus nemaža tėvynėje matytų vaizdų, ten sutiktų žmonių pasiūlytos temos. O gal ir vėl atgims jaunystės prisiminimų ciklas, kurį dailininkė nežinia kada užbaigs?

Galimas dalykas, dail. Vida labiau susidomės savo jaunystės miestu Čikaga ir čia surengs savo kūrybos parodą. Jau seniai ji čia su savo kūryba yra pasirodžiusi. O tarp jos kūrinių tikrai yra dėmesio vertų drobių, kuriomis galėtų sudominti ir išlepintą meno mėgėją Čikagoje.

Ntrs. iš dailininkės asmeninio archyvo

Dail. V. Krištolaitytė prie savo aliejinio kūrinio *Didysis penktadienis*, kurį ji paaukojo Vatikano nuncijui Lietuvoje arkivyskupui Peter Zurbriggen (kairėje)

MINIATIŪROS

Prie tautos gyvasties...

Turtinga įžymiais žmonėmis Rokiškio krašto žemė... Gajos literatūrinės šaknys. Lietuviškas žodis gyvena. Širdimi prisiliečiu prie tautos gyvasties – knygos... Ji brangi...

Juozo Keliuočio palikimas

Giliai analizuoju dovanotą knygų kolekciją. Kritiko, estetiko, publicisto, prozininko Juozo Keliuočio prisiminimų rankraštis *Laisvę praradus* pasiekė Vakarus dar autoriui esant gyvam... Leidėjai pakeitė pavadinimą. Iš prisiminimų teksto paėmė patį dramatiškiausią sakinį "Dangus nusidažo raudonai". Toks ir išliko... Klaidžioju po turtingą Juozo Keliuočio palikimą...

Brangus įrašas

Jubiliejiniai ministerio pirmininko Juozo Tūbelio metai... Vartau jo dukters, prozininkės Marijos Tūbelytės-Kuhlmanienės novelių knygą *Įsibrovėlė.* Praeitis jau istorija... Leidinyje įrašas: "Marija Tūbelytė-Kuhlmanienė St. Peterburgas, 1986". Taip pildosi turininga autografuotų leidinių kolekcija.

Meniška puošmena

Laikrodžio rodyklė skuba gyventi. Aš kruopščiai sklaidau kraštiečių literatūrinį palikimą. Prozininko Juozo Švaisto novelių knygoje *Karnavalo aikštėje* surandu menišką knygženklį. Jo autorė Zuzana Arlauskaitė-Mikšienė. Vėl ir vėl priglundu prie tautos gyvasties – knygos...

Nauji pasauliai

Prozininko, publicisto Liudo Dovydėno romanuose įrašų nesurandu. Keli romanai dar neskaityti. Surasiu naujus pasaulius...

"Vilties maldos"

Mane gąsdina laikrodžio rodyklė... Esu bejėgė prieš ją. Stabtelėju prie poetės, prozininkės Alės Rūtos autografuotų leidinių kolekcijos. Sklaidau įdomų rankraštį. Mano rankose kalinių maldaknygė *Vilties maldos*. Ji įrišta į audinį, iš kurio siuvami maišai. Tik tokios buvo sąlygos, bet į visas pasaulio puses sklido lietuviškas žodis – tautos gyvastis. Tegu šis viršelis primins tautos stiprybę, gyvybingumą, viltį...

Reda Kiselytė, Rokiškis

KNYGOS

Gamtos pasakoj...

ELENA DEKAMINAVIČIENĖ

Ne, ne, mielas skaitytojau. Tikrai nekalbėsiu apie tuos, kurie užvaldė gražiausius Lietuvos gamtos kampelius. Jie ne dėl to įsitaisė Labanoro girioje, Kernavės piliakalnių pašonėje, prie ežerėlių ir draustinių. Jie tartum "bezdukai" (taip Aukštaitijoje vadino dirvonuose augančius "grybus", kuriuos paspyrus, pasklisdavo bjaurus kvapas ir dulkės).

Šiandien aš noriu pakalbėti apie Janinos Marcinkevičienės knygą *Kai pakeri gamta* (Janina Marcinkevičienė, Kaunas. Kalendorius – 2007, 148 psl.). Tai jau devintoji poetės poezijos knyga. Apie jos kūrybą buvo rašyta ("L.a." / Neišsenkanti sietuva / 2007.05.15, 6 psl.). Visada atidžiai perskaitau kiekvieną poetės Janinos Marcinkevičienės eilėraštį, tad ir ši knyga, be abejo, neliko nepastebėta. Juolab, kad poetė yra "gamtos vaikas" ir apie tai byloja jos knygų pavadinimai: *Su vyturiais* (1992), *Žydėjimo duona* (1994), *Prie Novužės krantų* (1996), *Per dobilų rasas* (2002) ir kitos. Poetei gamta – tai sielos atgaiva, pokalbis su medžiais, "pienių vynas", "viržių medus", bitės darbštumas. Poetė net ir žmogaus gyvenimą sugretina su metų laikais. Ir kiekviename eilėraštyje jaučiama ta žmogaus ir gamtos sąsaja. Žmogus be gamtos, gamta be žmogaus negali gyvuoti. Gamtą žmogus arba pamilsta ir stengiasi išsaugoti, arba jo abejingumas jai supriešina ir žudo ją žudydamas ir pats save.

Štai eilėraštyje *Einu, gyvenimą vejuos...*, kaip biografiją autorė rašo:

Einu, gyvenimą vejuos / Su džiaugsmo saule, / Su nerimo lietum, / Su lūžtančia žaibų strėle. / Žolės čia šypseną randu, / Čia – lietaus žingsnių aidą; / tai medžio sapnas žavi / nakties tylos kalboj; / kai paukščiai gaidas rašo / saulėtekio ugny; / Žuvys srovių sidabrą pilsto / Skambindamos pelekais...

Kiek galima daug pasakyti tik vienu eilėraščiu apie gamtos grožį ir žmogaus santykį su ja!... / *Einu, gyvenimą vejuos* / Einu ne su gyvenimu, bet jį vejuos. Stengiuosi neatsilikti. Stengiuosi pažinti jį, prisiderinti prie informacinių technologijų, prie įvairių permainų, siūlančių ir akibrokštus gyvenime, ir staigmenas, ir pažangą įvairiose srityse. Ir aš vejuos, nebodama savo biologinio amžiaus, nedejuodama ir neverkšlendama. / *Su džiaugsmo saule, / Su nerimo lietum*/. Gyvenimą vejuos ir tada, kai lydi džiaugsmas ir skausmas. Juk žmogus kiekvieną dieną, kaip ir gamtoje, po saulėtos dienos, užplūsta lietūs, svaido "žaibų strėles", tačiau žmogus eina ir vejasi gyvenimą, nors jo žingsniai lėtėja ir jau nesuspėja žengti kartu su gyvenimu, tačiau yra ta jėga, kuri dar sugeba žmogų kelti ir įkvėpti vytis gyvenimą. O kur ta jėga? O gal?

Žolės čia šypseną randu, / Čia – lietaus žingsnių aidą; / tai medžio sapnas žavi / nakties tylos kalboj;

Einantis žmogus kiek daug suranda tai, kur galima rasti "džiaugsmo saulę". Jeigu yra saulė, tai galima rasti ir "žolės šypseną" ir džiugina "lietaus žingsnių aidas". Jeigu sustoji šimtamečių medžių paunksmėje, tai jų sapnai, kuriuos sapnuoja apie praeitį, žavi.

Kiekviename žodyje – didelė prasmė, kiekviena metafora, sutapatina žmogų ir gamtą, suartina juos, sudomina savo staigmenomis ir žodžiu neapsakomais jausmais.

Knygoje skyriai neišskiriami kažkokiu išskirtinumu, tai tartum laipsniškas perėjimas nuo vienos temos prie kitos, tačiau taip nepastebimai, kaip mes nepastebime išeinančios vasaros ir artėjančio rudens, nes gėlių ir medžių žalumas ir įvairiaspalvis žydėjimas pamažu pakeičiamas spalvomis medžių, gėlių, grybų ir uogų.

Raina bitė ant proskynos dobilo. / Skruzdės žvilgsnis smilgos viršūnėj. / Ežio eisena samanotu kilimu. / Klevo lapas ant grybo kepurės. / Apsnigti šermukšnio uogų vėriniai... / Kas dar galėtų būti gražiau / Gamtos pasakoj?

Štai tokie ir panašūs apibūdinimai skyrių – tai tartum trumpas įvadas į kitą gamtos pasakos puslapį. Tačiau ta stipri sąsaja žmogaus ir gamtos lieka tokia pat stipri. Tokie eilėraščiai kaip *Gamtos kalba, Kuo džiaugiuos?, Kodėl rašau?, Miško pasaka, Rytas miške, Jei miške sumanei pasivaikščiot"*. O štai eilėraštis *Giria – mūsų draugė* – jau tapusi daina. Jai muziką sukūrė Remigijus Poderis. Ji buvo dainuojama laidoje *Gero ūpo.* Ir dar daug eilėraščių, kuriuos sunku ir išvardinti.

Kai pakeri gamta, net žalčio žvilgsnis žavi,
Pelėdos ūksmo noris paklausyt.
Ir laumžirgis prie ežero toks mielas, savas,
Vandens lelijų kuždesį girdi daugsyk.
Gamtos žavumas keičia net jausmų paletę:
Tai dingsta nerimas saulėtekio ugny.
Tai norisi visus apglėbti ir mylėti,
Tiest ilgesio gijas, tampam geresni.
(*Kai pakeri gamta,* psl. 17)

Poetė pastabi klajūnė. Nuo jos žvilgsnio negali pasislėpti žaltys, nei pelėda. Netgi laumžirgis, kurį vargu ar kas gali atskirti nuo vandens čiuožiko ir tas randa sau vietą jos eilėraščiuose. Klajūnė. Ją sutiksime miške, prie ežero. Ji grožisi jūra, sėdi susimąsčiusi prie Druskonio ežero, lankantis M.K. Čiurlionio muziejuje. Čia gimsta eilėraščiai klasikui M.K. Čiurlioniui. Nelieka nepastebėti smilga ir skruzdė. Ji suranda gražiausius žodžius pievų pienei, miško viržiui. Ji jaučia gamtą. Jai nereikia ieškoti žodyje metaforos, palyginimo. Ji rašo širdimi, jai posmus diktuoja jausmai. Taip gali rašyti žmogus, kuris nesupainios rugiagėlės su šilauoge, kuri klausydama paukščių balsų, atpažins vieno ar kito giesmelę, įvardins jį ir netgi paaiškins, kur jis suka lizdą. Todėl ir gimė tokie eilėraščiai kaip *Sentimentai Druskininkams, Nidai*.

Janina rašo sonetus, trioletus. Jai nesvetima japonų "haiku" eiliavimo technika. Apie eilėraščių techniką galima kalbėti daug, rašyti, analizuoti. Tačiau apie tai kada nors vėliau reikėtų parašyti išsamesnį darbą. Šiandien noriu pasidžiaugti kad, mokytoja, literatė, poetė, publicistė Janina Marcinkevičienė tvirtai laiko savo rankose plunksną, lengvai susidoroja su poezijos gramatikos subtilybėmis.

Skaitai knygą ir pagalvoji: "Kad tokią knygą perskaitytų ir Lietuvos 'bezdukai' įsikūrę gražiausiose draustinių kampeliuose ir susimąstytų. Ar gamta – tai tik pilaitė ant ežero kranto? Ar gamtą reikia pajusti, jausmais susilieti su ja, inkarnuotis joje. Noriu šią knygos *Kai pakeri gamta...* apžvalgą pabaigti jos pačios žodžiais:

Kai pakeri gamta, pasijunti turtingas,
Tiktai ne milijonus žarstom su džiaugsmu.
Painu tai nusakyt – palaima sieloj sklinda.
Nuo dvasinio artumo mums gamtoje ramu.

Lietuvos kaimo rašytojų sąjungos valdybos nutarimu, poetė Janina Marcinkevičienė už eilėraščių knygą *Kai pakeri gamta...* apdovanota diplomu. Sveikiname Jus, miela Janina, vardo dienos proga ir linkime daug laimės ir kūrybinių minčių.

Kai pakeri gamta, pasijunti turtingas...

Ntr. iš leidinio *Druskininkai*

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Klaipėdos valstybinis muzikinis (KVM) teatras rugpjūčio 2 ir 3 d.d. kvietė į pirmą sykį Lietuvoje statomą italų kompozitoriaus Claudio Monteverdi operą *Orfėjas*, sukurtą prieš 400 metų ir laikomą pirmąja iki mūsų laikų išlikusia opera. Operą režisavo Jonas Vaitkus, spektaklio scenografiją ir kostiumus sukūrė dailininkas Gintaras Makarevičius. Operos muzikinis vadovas ir dirigentas – vokietis Martin Lutz, dirbęs kartu su vokalo pedagogu Sven Schwannberger. Mitologines nimfas, piemenis, dvasias ir chorą parengė chormeisteris Vladimiras Konstantinovas. Pagrindinius vaidmenis atliko Andrejus Kalinovas (Orfėjas), Rasa Ulteravičiūtė (Euridikė), Vytautas Vepštas (Apolonas), Artūras Kozlovskis (Plutonas), kiti solistai — Dalia Kužmarskytė, Eglė Chisiu, Andrius Apinis, Arvydas Bagdonavičius, Tadas Girininkas, Žoržas Siksna, Viačeslavas Tarasovas.

Opera buvo atliekama originalo kalba – itališkai, tačiau žiūrovams duotose programėlėse buvo Ramutės Skučaitės lietuviškas kūrinio vertimas. Pasak spektaklio statytojų, ši opera stulbina ne tik retai sutinkamu muzikos išraiškos priemonių gausumu, bet ir kompozicijos vientisumu. Kompozitorius naudojo ir melodeklamaciją, ir dainų melodijas, ir polifoninius bei homofoninius chorus, sukūrė turtingą ir sudėtingą operos instrumentuotę. Nors klaipėdiečių *Orfėjaus* pastatymas ir kostiumai buvo modernūs, antikinės tragedijos statika buvo išlaikyta. Prieš 400 metų operos premjera buvo Italijoje Mantuos kunigaikščio Vincenzo Gonzaga dvare. Operos pasisekimas buvo stulbinantis, todėl kompozitorius buvo priverstas operos muziką ir tekstą užrašyti, kad būtų galima ją atlikti kituose miestuose – taip šis kūrinys pasiekė mūsų laikus.

Lietuvos valstybinis operos ir baleto (LVOB) teatras Vilniuje savo naują sezoną rugsėjo 28 d. pradėjo su Christoph Wilibald Glucko operos *Orfėjas ir Euridikė* premjera. Nors ši istorija yra apie tuos pačius pagrindinius personažus, kaip ir klaipėdiečių statomos operos, bet kitas kompozitorius ir parašyta daug vėliau – premjera buvo 1774 m. Režisierius – Jonas Jurašas, pažadėjęs žiūrovams "daug netikėtumų ir siurpryzų". Euridikės vaidmenį kūrė dainininkės Asmik Gregorian ir Regina Šilinskaitė, Orfėjo – solistai iš Izraelio Yaniv D'Oras ir Alon Harari. Euridikės antrininkėmis scenoje buvo balerina Eglė Špokaitė ir aktorė Eglė Mikulionytė. Spektaklio šviesų paruošėjas – Martin Conboy iš Kanados, choreografiją kūrė Vesta Grabštaitė. Atrodo, kad ir šis pastatymas tapo sumodernintas, iš dalies "demitologizuotas".

Rusijos Sankt Peterburge spalio 19-28 d.d. vyksiantis XVII tarptautinis teatro festivalis "Baltijskij dom" bus skiriamas Eimunto Nekrošiaus spektakliams, pagerbiant šio režisieriaus 55 metų amžiaus sukaktį. Bus parodyti visi septyni Eimunto Nekrošiaus režisuoti ir šiuo metu vaidinami teatro studijos "Meno fortas" spektakliai: *Hamletas, Makbetas, Otelas, Donelaitis. Metai. Pavasario linksmybės, Donelaitis. Metai. Rudens gėrybės, Giesmių giesmė* ir *Faustas.* Programą lydės seniau sukurtų E. Nekrošiaus spektaklių *Kvadratas, Pirosmani, Pirosmani, Dėdė Vania, Mažosios tragedijos, Trys seserys* video įrašų peržiūros, spektaklių aptarimai, mokslinė konferencija, vilniečio fotografo Dmitrijaus Matvejevo nuotraukų paroda "Eimunto Nekrošiaus teatras", nuolatinės E. Nekrošiaus spektaklių bendraautorės Nadeždos Gultiajevos scenografijos darbų paroda.

Eimuntas Nekrošius 1978 m. baigė Maskvos Lunačiarskio teatro meno institutą, dirbo Kauno dramos teatre ir Valstybiniame jaunimo teatre Vilniuje, tarptautiniame teatro festivalyje LIFE, nuo 1998 m. vadovauja savo įsteigtai teatro studijai "Meno fortas". Yra pastatęs apie 30 dramos ir operos spektaklių Lietuvoje, Italijoje, Rusijoje, pelnęs garbingiausius tarptautinius teatro apdovanojimus, Lietuvos valstybinę kultūros ir meno premiją, DLK Gedimino ordiną. 2006 m. jam buvo įteiktas festivalio "Baltijskij dom" garbingiausias apdovanojimas "Baltijskaja zvezda" (*Baltijos žvaigždė*).

Tarptautinio trimitininkų konkurso Karelijos Lieksos miestelyje laimėtoju tapo Suomijoje studijuojantis ir dirbantis lietuvis trimitininkas Tomas Gricius. Konkurse varžėsi 42 atlikėjai iš 19 valstybių. Pirmuose dviejuose konkurso pasirodymuose trimitininkai atliko solo programas. T. Griciui juose akompanavo pianistė Kristina Tekoriūtė, o baigmėje jiems pritarė Vivo simfoninis orkestras.

Tomas Gricius 2002 m. baigė Lietuvos muzikos ir teatro akademiją. 1996-1997 m. studijavo Londono Guildhall muzikos ir dramos mokykloje, o 2000 m. studijas tęsė Sibelijaus muzikos akademijoje Helsinkyje. Nuo 2006 m. ten studijuoja šiuolaikinį ir barokinį trimitą magistro laipsniui gauti. Nuo 2005 m. jis yra Suomijos radijo simfoninio orkestro trimitininkas ir antrasis šio orkestro trimitų grupės koncertmeisteris. **GK**

Prisikėlimo
Kredito Kooperatyvas
3 Resurrection Rd. Toronto, Ontario M9A 5G1
Tel.: 416-532-3400 Fax: 416-532-4816
Anapilyje: Tel.: 905-566-0006 Fax: 905-566-1554

KASOS VALANDOS: pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtad. ir penktad. nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštad. nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmad. nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: antrad. nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtad. nuo 12 v.d. iki 7 v.v. ir penktad. nuo 11 v.r. iki 6 v.v.; sekmad. nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.

AKTYVAI per 75 milijonus dolerių

MOKA UŽ:		IMA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	2.50%	Asmenines paskolas nuo	7.25%
180-364 d. term. ind.	2.75%		
1 metų term. indėlius	3.35%	Sutarties paskolas nuo	7.25%
2 metų term. indėlius	3.50%	Nekiln. turto paskolas:	
3 metų term. indėlius	3.55%	Su nekeičiamu nuošimčiu	
4 metų term. indėlius	3.60%	1 metų	5.80%
5 metų term. indėlius	3.70%	2 metų	5.95%
1 metų "cashable" GIC	3.50%	3 metų	6.15%
1 metų GIC-met. palūk.	4.10%	4 metų	6.25%
2 metų GIC-met. palūk.	4.10%	5 metų	6.40%
3 metų GIC-met. palūk.	4.20%		
4 metų GIC-met. palūk.	4.30%	Su keičiamu nuošimčiu	
5 metų GIC-met. palūk.	4.35%	1, 2, 3 metų	6.25%
RRSP, RRIF "Variable"	2.50%		
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	4.50%		
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	4.60%		
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	4.65%		
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	4.75%		
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	4.85%		
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%	*Duodame CMHC apdraustas nekilnojamo turto paskolas*	
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	1.00%		
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	2.00%		
Amerikos dol. GIC 1 metų term. ind.	4.50%	*Duodame komercines nekilnojamo turto paskolas*	

KELIAUJANT Į EUROPĄ NEUŽMIRŠKITE ĮSIGYTI
AMEX EURO ČEKIŲ
NAUDOKITĖS *"INTERAC-PLUS"* KORTELE

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas
APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.rpcul.com

PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS
praneša, kad nuo spalio 2 d.
SKYRIUS ANAPILYJE
bus atidarytas pastoviomis darbo valandomis:

Antradieniais	9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais	12 v.d. – 7 v.v.
Penktadieniais	11 v.r. – 6 v.v.
Sekmadieniais	9 v.r. – 12.30 v.p.p.

ORTODONTĖ
Dr. Skaistė Našlėnaitė
D.D.S., M.Sc., Ortho. Dip., FRCD (C)
Royal York Orthodontics
3029 Bloor Street West
(prie naujos 'PARAMOS')
Toronto ON, M8W 1C5
Tel. (416) 207-0885
Kviečiame mažus ir didelius!

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
Dr. N. Mikelėnaitė-Archer
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

BPL Import/Export
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
SKAMBINTI
Petras Brasas
(905) 383-1650

OVER A CENTURY OF SERVICE 18 74
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

KARALIAUČIAUS KRAŠTAS

Važiavome į Kuršių neriją

Tilžės (Sovetsko) 1-osios internatinės mokyklos lietuvių kalbos ir etnokultūros fakultatyvo moksleiviai, vadovaujami mokytojos Aldonos Bursteikienės, važiavo į Kuršių neriją. Šiai ekskursijai lėšas skyrė Mažosios Lietuvos lietuvių draugija Čikagoje.

Ekskursijai buvo ruošiamasi iš anksto. Nors iš Tilžės iki galutinio ekskursijos tikslo važiuota tris valandas, bet kelionė neprailgo. Moksleiviai žvalgėsi į praslenkančius vaizdus, gražius miškus, į pakrypusias pušis, kurios vadinamos šokančiomis arba girtuoklėmis. Kartu važiavo dvi mokytojos-vedlės. Važiuojant buvo organizuota viktorina apie Karaliaučiaus kraštą. Mokiniai atsakinėjo į mokytojos pateiktus klausimus apie krašto istoriją, kultūrą, įžymius visuomenės veikėjus. Ekskursijos dalyviai klausėsi vedlės pasakojimo apie Kuršių neriją – sausumos juostą tarp Baltijos jūros ir Kuršių įlankos, nuostabų gamtos kampelį, sukurtą vandens ir vėjo, skalaujamą sūraus Baltijos jūros ir gėlo marių vandens.

Siauriausias nerijos plotis – 400 metrų, plačiausias – keturi kilometrai. Čia galima stebėti, kaip smėlio kopas keičia gražūs pušynai, persipina natūralūs gamtos vaizdai ir žmogaus veikla. Prieš dešimt metų, 1997 m., Kuršių nerijos Karaliaučiaus krašto pusėje buvo įsteigtas vienas pirmųjų Rusijoje Valstybinis parkas "Kuršių nerija". Jo tikslas – nerijos gamtos apsauga ir ekologinis švietimas.

Pirmiausia ekskursantai apsilankė Gamtos muziejuje. Jame pažiūrėti tikrai yra ko.

Kuršių nerija. Gamtos muziejus

Ant aukščiausios "Efos" kopos

Kuršių nerijoje sutinkamos 296 stuburinių gyvūnų, 33 žinduolių, 42 žuvų ir 280 paukščių rūšys; dauguma jų įrašyta į Raudonąją knygą. Muziejuje rodomi paveikslai apie gamtą, įvairių paukščių iškamšos, Tilžės dailininkų darbai.

Kitas aplankytas dalykas – paukščių žiedavimo stotis. Moksleiviai matė didelius tinklus, į kuriuos pakliūna praskrendantys paukščiai, pamatė, kaip jie žieduojami. Apie paukščių migraciją, jų žiedavimą iš namelio ant vištos kojelės pasakojo ornitologas.

Ekskursijos dalyviai pavaikščiojo po kopas, užlipo į pačią aukščiausią kopą, pavadintą "Efa", kurios aukštis siekia 62 metrus. Iš jos atsiveria nuostabus vaizdas į apylinkės kopas ir pušynus.

Apžiūrėję ornitologinę stotį, Gamtos muziejų, pabuvoję ant aukščiausios kopos, moksleiviai grožėjosi apylinke, maudėsi Baltijos jūroje, vaikščiojo po Kuršių neriją.

Tilžės mokykloje – internate gyvena moksleiviai, neturintys tėvų arba netekę jų globos, todėl ši ekskursija – puiki dovana jiems. Mokyklos vadovybė, mokytojų ir auklėtojų kolektyvas, besimokantys moksleiviai nuoširdžiai dėkoja Mažosios Lietuvos lietuvių draugijai Čikagoje, jos pirmininkui Viliui Trumpjonui, valdybos nariams už įdomią ekskursiją į šį unikalų gamtos kampelį – Kuršių neriją.

E.A. Bukontienė
Kraupiško vid. m-los mkt.
Ntrs. A. Bursteikienės

SPAUSTUVĖ
PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
413 ROYAL YORK RD., TORONTO ON
(prie Evans)
Savininkas Jurgis Kuliešius

Algis MEDELIS
QUEEN SYRENA TRAVEL
133 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L2 Tel. 416-531-4800

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS
Į LIETUVĄ – visuomet geriausiomis kainomis!
VISUOMET turiu įvairių pramoginių išvykų - apžiūrėti Toronto miestą, Niagarą, Ontario šiaurę, Otavą, Kvebeką ir t.t. - teiraukitės!
VISUOMET ruošiamos maldininkų kelionės - Roma, Liurdas, Fatima
Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, skambinkite ALGIUI MEDELIUI asmeniškai.
Tel. Toronte 416 531-4800
Bilietus prašau atsiimti, į tolimesnes vietoves siunčiu X-PRESS paštu

MEDELIS CONSULTING #1202-50 Elm Dr.E., Mississauga, ON, L5A 3X2
ALGIS ir STEFA MEDELIAI Tel. 905-306-9563
Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą.
JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

Renginio vedėjas aktorius tremtinys Petras Venslovas (kairėje); viduryje – J. Markauskas (dešinėje) sveikina poetą Leonardą Gutauską ir įteikia jam P. Poručio atsiminimų knygą; Leonardo Gutausko poemą skaito aktorė Rūta Staliliūnaitė

Lapteviečiai

Atkelta iš 3-čio psl.

Tyla, mirtina tyla, staiga pratrūkusi plojimais. Aktorė pagerbiama iškilmingu ąžuolo vainiku. (Graži tradicija – visus tikruosius lapteviečių bičiulius, ne žodžiais, bet darbais gerbiančius jų veiklą ir atminimą, apvainikuoti ąžuolų vainiku). Ąžuolo vainiku ir vardine tautine juosta pagerbiamas taip pat dailininkas ir rašytojas Leonardas Gutauskas. Daug dar tądien buvo uždėta ąžuolinių vainikų...

Pagaliau žodį gavo ir brolijos "siela", jos įkūrėjas ir pirmininkas dr. Jonas Markauskas. Pažymėjęs, kad šis renginys yra jubiliejinis – suejo 15 metų nuo brolijos susikūrimo – vadovas peržvelgė jos veiklą, atkreipdamas dėmesį į svarbiausius darbus, išsaugojant lapteviečių, ypač numarintų amžino įšalo žemėje, atminimą. Lapteviečių kryžius tremties aukoms, pastatytas prie Lenos žiočių Tit-Arų kapinėse (dar 1989 m.), kitas – Kryžių kalne (1991 m.). Perstatytas Dalios Grinkevičiūtės antkapinis paminklas Kaune Eigulių kapinėse (skulpt. J. Jagėla), įrengta Tautos atminties ir rezistencijos paroda su jurta ir tremties vagonu bei padėtas įrengti partizanų bunkeris Rumšiškėse, Lietuvos liaudies buities muziejuje. Ypač prasmingas ir įspūdingas skulptoriaus J. Jagėlos paminklas, 2006.X.09 kardinolo Audrio Juozo Bačkio pašventintas Vilniuje, prie Genocido aukų muziejaus, įrengto buvusioje centrinėje KGB ištvoje (skaityti *TŽ*, 2006, Nr. 47). Paminkle įkalti įrašai lietuvių, anglų, jakutų ir rusų kalbomis, o jo pirminė ir tikroji paskirtis turėjo būti – stovėti Jakutijos sostinės Jakutsko centrinėje aikštėje ir liudyti apie žiaurų lietuvių tautos genocidą, įvykdytą čia, Jakutijos žemėje, prie Laptevų jūros. Deja, oficialiu Jakutsko mero raštu, atsiųstu lapteviečių brolijos pirmininkui J. Markauskui, buvo pranešta, kad Rusijos prezidento Vladimiro Putino administracija uždraudė statyti šį paminklą Jakutske... AčiūDie, Vilnius surado jam tinkamą (gal net tinkamesnę) vietą, kad jis liudytų apie sovietinį genocidą ne tik tolimojo Jakutsko retiems atvykėliams, bet ir viso pasaulio žmonėms, kaskart vis gausiau besilankantiems Lietuvos, Europos sąjungos valstybės, sostinėje Vilniuje. Kaip sakoma, "Nėr' to blogo, kad neišeitų į gera" arba dar tiksliau – "Kai Dievas nori ką nors nubausti, – atima protą".

Brolijos darbai neapsiribojo vien paminklų statymu, bet apėmė ir pranešimus mokslininkų simpoziumuose (1996 m. Čikagoje), Tarptautiniame kongrese *Komunizmo nusikaltimams įvertinti* (2000, Vilniuje), parengė projektą mokyklai *Gyvosios istorijos pamoka* (1999 m.), sukūrė edukacinį filmą *Birželio ledas* (2002 m.)

Nemažai pastangų lapteviečiai skiria tremties atminimui įamžinti knygose, kurių lietuvių ir rusų kalbomis išleista per 20. Paskutinė – Jakutijos politinio kalinio Pranciškaus Poručio prisiminimų knyga *Tėvas palaimino būti dailininku* (2006 m.).

Kaip pastebėjo J. Markauskas, lapteviečiai išlieka orūs įvairių bandymų juos įtakoti akivaizdoje, iš nieko neprašo kokio nors "dešrigalio" ir veikia niekam nesilankstydami.

Minėjime kalbėjęs akademikas prof. Zigmas Zinkevičius, padėkojęs dr. Rožei Šomkaitei iš Čikagos už paramą išleidžiant antrąją laidą jo veikalo *Istorijos iškraipymai*, tapusio "bestseleriu", pastebėjo, kad didžiausias melas, skleidžiamas dabartinėje Rusijoje, jog, esą, nebuvę Lietuvos okupacijos, aneksijos ir tremčių. Kaip su humoru pastebėjo Petras Venslovas dokumentiniame filme apie lietuvių tremtį – "važiavom iš ukvatos". Taigi važiavom komunizmo statyti iš "entuziazmo", "su daina". Apie tremtinių "ukvatą" iškalbingai liudija filme parodyti kadrai Narymo tremtinių kapuose – antkapinis kryžius su nuorodomis, kad šiame kape palaidota gal 10 kūdikių lietuviškais vardais, nuo pusės iki 3 metukų amžiaus...

Buvo renginyje ir džiugių akimirkų, kai Lietuvos tautinių mažumų departamento atstovė Violeta Raulinaitienė įteikė savo departamento apdovanojimus aktyviems lapteviečiams: Gražinai Markauskienei ir dr. Jonui Puodžiui, kuris atsakomoje kalboje pasakė, jog jam įteiktas apdovanojimas – tai visų lapteviečių veiklos įvertinimas. Tad sveikiname ne tik ąžuolo lapų vainiko laureatus, bet ir visus lapteviečius su prasmingais darbais, pagerbiant sovietinio genocido aukas. Jiems garbės niekada nebus per daug.

(Ntrs. S. Sajausko)

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

PARAMA

AKTYVAI per 150 milijonų dolerių

MOKA UŽ:

1.25% Taupomoji sąskaita
iki 1.50% kasd. palūk. čekių sąsk.
2.40% už 30-89 d. term. indėlius
2.50% už 90-179 d. term. indėlius
2.60% už 180-269 d. term. ind.
2.80% už 270-364 d. term. ind.
3.35% už 1 m. term. indėlius
3.50% už 2 m. term. indėlius
3.55% už 3 m. term. indėlius
3.70% už 4 m. term. indėlius
3.75% už 5 m. term. indėlius
4.00% 1 m. "Cashable" GIC (min. $75,000)
4.10% už 1 m. GIC invest. pažym.
4.10% už 2 m. GIC invest. pažym.
4.55% už 3 m. GIC invest. pažym.
4.65% už 4 m. GIC invest. pažym.
4.65% už 5 m. GIC invest. pažym.
3.75% RRSP & RRIF (variable)
4.50% RRSP & RRIF 1 m.term.ind.
4.60% RRSP & RRIF 2 m.term.ind.
4.65% RRSP & RRIF 3 m.term.ind.
4.75% RRSP & RRIF 4 m.term.ind.
4.85% RRSP & RRIF 5 m.term.ind.
4.30% už JAV dolerių 1 metų GIC
2.00% už JAV dol. kasd.pal.sąsk.

IMAME:

už asmenines paskolas
nuo 7.25%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su
- nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)
1 metų 5.80%
2 metų 6.10%
3 metų 6.30%
4 metų 6.50%
5 metų 6.40%
- su keičiamu nuošimčiu 6.25%

DUODAME
- *asmenines paskolas*
- *mortgičius iki 100% įkainoto turto*
- *riboto kredito paskolas (Line of Credit)*
- *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI

SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS
ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS)
KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)
KANADOS, JAV DOL. IR EURAIS

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!

GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca

KITOS PASLAUGOS

KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ
PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

KASOS VALANDOS

Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. - 3.30 v.p.p.; ketvirtad. ir penktad. nuo 9 v.r. - 8 v.v.
LN skyriuje - penktad. nuo 9 v.r. - 3.30 v.p.p.;
Royal York skyriuje - šeštad. nuo 9 v.r. - 1 v.p.p.

SKYRIAI:

2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C1 Telefonas: 416 207-9239
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149

THE EXCHANGE · MasterCard · Interac · PLUS

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

ONTARIO LAND SURVEYOR

TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.

40 Burrows Avenue,Toronto, Ontario M9B 4W7
E-mail: tomsenkus@rogers.com

TEL: (416) 237-1893 FAX: (416) 237-0426

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. (416) 762-8255 Fax. (416) 762-8853

Sutton GROUP

ANTANAS GENYS

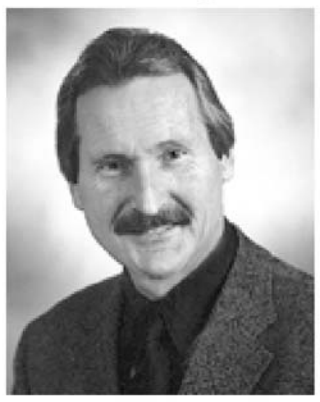

"Jūsų nekilnojamo turto aptarnavimas nuo 1981"

PIRKIMAS ir PARDAVIMAS PATIKIMOSE RANKOSE!

Dėl nuosavybės įvertinimo skambinkite

(416) 236-6000
Sutton Group-Assurance Realty Inc.

KOKIA MANO NAMO/ "CONDO" VERTĖ?

Mielai ir sąžiningai padarysiu nemoką įvertinimą be jokių Jūsų įsipareigojimų.

SKAMBINKITE TIESIOG

TEODORUI STANULIUI, B.A.

416-879-4937

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416-231-4937

SPORTAS

Žinios iš Lietuvos

• Baltijos futbolo lygos pusiaubaigmės atsakomosiose rungtynėse Lietuvos čempionas Kauno "FBK Kaunas" svečiuose 0:1 (0:0) nusileido Ventspilio "Ventspils" (Latvija) komandai ir nepateko į baigmę.

• EAA (Europos lengvosios atletikos draugija) šiemet pirmą kartą surengė geriausių metų jaunųjų (iki 23 metų) lengvaatlečių rinkimus – "Europos kylanti žvaigždė". Juose geriausius rinko visi lengvosios atletikos mėgėjai, valstybinės federacijos, žurnalistai ir speciali žinovų grupė. Lietuvos lengvaatletė, Europos (iki 23 metų) ir Universiados septynkovės čempionė Viktorija Žemaitytė rinkimuose užėmė trečiąją vietą.

• Lietuvos moterų rinktinė tik po atkaklios kovos pralaimėjo Europos čempionėms Čekijos krepšininkėms rezultatu 67:75 (24:19, 21:16, 11:21, 11:19), bet dar išsaugojo viltis patekti į Europos čempionato ketvirtbaigmę.

• Lietuvos šachmatininkas Algimantas Butnorius iškovojo pasaulio senjorų (per 60 metų) čempiono titulą. 61 metų lietuvis triumfavo Austrijoje vykusiame 17-ajame pasaulio senjorų šachmatų čempionate.

• Lietuvos penkiakovininkė Donata Rimšaitė Portugalijoje vykusiame pasaulio jaunimo (iki 21 metų) šiuolaikinės penkiakovės čempionate užėmė ketvirtąją vietą. 19-metė lietuvė surinko 5420 taškų. Iki medalio D. Rimšaitei pritrūko tik 24 taškų.

• Estijos sostinėje Taline vyko komandinės disko metimo varžybos "World Discus Challenge", kuriose dalyvavo ir Virgilijus Alekna. Varžybas laimėjo pasaulio komanda, kuriai atstovavo V. Alekna, vengras Z. Kovago ir amerikietis I. Waltz – 191,88 m. Antrąją vietą užėmė estai – 190,97 m, trečiąją – vokiečiai, surinkę 183,26 m. **VP**

Lietuvos jaunimo slidinėjimo klubas "Kalnų ereliai", įsteigtas 2004-2005 m. nuo 6 iki 16 m. amžiaus slidinėtojams. Ateinančią žiemą numatomos keturios programos, 50 klubo narių. Tinklalapis www.kalnuslidinejimas.lt/ereliai. Vadovai – Jennifer Viršķus ir Miroslavas Urbonavičius

ANDRIUS WILKINSON,

14 m. amžiaus, Jono ir Elenos Bukšaičių vaikaitis, š.m. rugsėjo 15 d. Puerto Vallerta, Meksikoje, vykusiose "badminton" jaunių Pan Am varžybose su partneriu Andrew Lau, laimėjo trečią vietą ir gavo bronzos medalį. Andrius – Šv. Mykolo gimnazijos mokinys, šią vasarą aštuonias savaites treniravosi Kinijoje, yra įsigijęs TaeKwonDo "black belt", su sesute Emilija lankė Toronto Maironio mokyklą

Į aukščiausią viršūnę

Į aukščiausią pasaulio kalno viršūnę Himalajų kalnyne, skelbia BNS, šiemet įkopė du alpinistai lietuviai. Everesto aukštumas įveikė Darius Vaičiulaitis, kopęs su kitais keturiais ekspedicijos nariais, dviem grupės vadovais ir šešiais vietiniais nešikais. Su kita ekspedicija "Summit Climb" Everesto viršūnę pasiekė Aldas Baltutis. Pirmasis iš lietuvių 8,848 metrų Everesto kalno viršūnę 1993 m. pasiekė ir Lietuvos trispalvę iškėlė Vladas Vitkauskas. **Inf.**

Lietuvos galiūnui Žydrūnui Savickui nepavyko apginti pasaulio čempiono titulo. Pietų Korėjoje vykusio pasaulio galiūnų čempionato baigmėje 32-jų metų vilnietis užėmė trečiąją vietą. **VP**

ĮVAIRIOS ŽINIOS

• Atlikta verslininkų, pusantro tūkstančio keliautojų, apklausa ir kiti tyrimai parodė, kad labiausiai atpažįstama šalis – Australija pagal savo pasirinktą gyvąjį simbolį – kengūrą. Ji yra tapusi valstybės simboliu. Dauguma šalių naudoja vėliavą. Pagal simbolių atpažįstamumą antroje vietoje – JAV, trečioji – Italija. Amerika surinko daugiausia balų už verslo galimybes, turizmo ir prekybos plėtrą, sąlygas šeimos gerovei. Kanada pripažinta kaip saugiausia šalis jos gyventojams ir lankytojams. Jos simboliai – klevo lapas ar bebras irgi populiarūs, nesunkiai atpažįstami.

• Internetas – draugas ar varžovas? Kanados statistikos tarnyba, tyrusi 20,000 žmonių įpročius, nustatė, kad tie, kurie kasdien daugiau kaip valandą skiria internetui, šitą laiką dažniausiai atima iš šeimos, vaikų ir artimųjų. Atsiskyrę vienumoje, prie komp. ekrano leisdami po 2-3 val. ar daugiau laiko, jie užmiršta savo įsipareigojimus šeimai ar kasdieninius namų darbus, atsiranda tarpusavio nesusikalbėjimas ar nesupratimas. Jau pastebėta, kad elektroniniai romansai dažnai tampa šeimų skyrybų priežastimi, vaikai ir jų gyvenimas paliekamas savieigai. Atsirado naujas pavojus – besaikis pripratimas prie šio informacijos ir ryšio ekrano. Jau susikūrė gydymo centrai, padedantys įveikti šią trauką ir sugrąžinti žmones į šeimas ir realų gyvenimą. **Inf.**

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED
Associate Broker, 67 First Street
Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į
Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Nemokamas 1-888-657-4844
Darbo 705-445-8143
Elektroninis paštas: salvaitis@bmts.com
Tinklalapis: www.homesgeorgianbay.com

Bilietai į Lietuvą 2007-2008
spalio 1 – 31, 2007
$795
lapkr. 1, 2007 – bal. 30, 2008
$675
gegužės 1 – birželio 26, 2008
$900
oro uosto mokesčiai papildomai $245
Finnair avialinijos, Toronto – Vilnius per Helsinki
Skambinkite Gabrielei Pabrėžaitei-Flores
O.b Orav Travel Inc.
5650 Yonge Street at Finch
Toronto, Ontario M2M 4G3
647-998-6405
Toll free 1-800 361-9487
Fax 416-221-4885
gabriele@bdt.ca ONT REG. 03228277
BDT World Travel

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LLB.
PACE LAW FIRM
◆ asmeninės žalos, atsiradusios ryšium su kūno sužalojimu, išieškojimas
◆ imigracija į Kanadą
◆ testamentų sudarymas
◆ palikimų tvarkymas
◆ nekilnojamo turto pirkimas/pardavimas
◆ konsultacijos Lietuvos respublikos teisės klausimais
295 The West Mall, 6th Floor, Toronto, ON M9C 4Z4
Tel. 416 236-3060 Fax 416 236-1809
Tinklalapis: www.pacelawfirm.com El. paštas: lawyers@pacelawfirm.com

MARGUTIS Parcels
4134 Dundas St. West, Toronto, ON. M8X 1X3 Fax: (416) 233-3042
Sekantis siuntimas LAIVU į Vilnių
2007 m. spalio 3,17 ir 31 d.d.
***
Sekantis siuntimas LĖKTUVU į Vilnių
2007 m. spalio 3, 17 ir 31 d.d
Visi paketai turi būti į mūsų pagr. raštinę
PRISTATYTI iki NURODYTŲ DATŲ
Tel: (416)233-4601
$3.00* off COUPON for 1 parcel $3.00* off
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1 Tel.: 416-889-5531
Elektroninis paštas: klfondas@on.aibn.com
Per 45 metus Jūsų sutelktas 4.88 mln. dol. Fondo pagrindinis kapitalas davė 2.97 mln. dol. pelno lietuvybės išlaikymui Kanadoje, humanitarinei pagalbai Lietuvoje bei stipendijoms lietuvių studentams.
Remkime Kanados lietuvių fondą ir prisiminkime jį savo testamentuose!
Raštinės darbo valandos: pirmad. ir trečiad. nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p.
Telefonas atsakomas nuo pirmad. iki penktad. tarp 9 v.r. ir 5 v.v.
Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių.

BEST WAY TO TRAVEL Inc.
Royal York Plaza, 1500 Royal York Rd., Toronto, ON M9P 3B6
KELIONIŲ AGENTĖ
ASTRA SKUPAITĖ-TATARSKY
KAINOS SKRENDANTIEMS Į LIETUVĄ ŠIĄ VASARĄ:
$949 – iki birželio 23 + mok.
$1199 – po birželio 23 + mok.
Kelionių bilietai, draudimai, nemokamas pristatymas į namus
Tel. (416) 249-7710
Cell (416) 473-9020
Fax: 416 249-7749
El.p.: astra.bestway@on.aibn.com

PRENUMERATORIŲ DĖMESIUI. Sekite savo prenumeratos baigimosi datą, kuri yra pažymėta ant laikraščio lipdės su jūsų adresu. Nelaukite priminimo – laiku ją atnaujinkite. Tuo sutaupysite administracijos laiką ir pašto išlaidas.

Vilnius

Čia aš gimiau, čia aš užaugau,
Čiurlionio gatvėj tarp klevų.
Tai pats mieliausias Vilniaus
parkas,
Čia aš laiminga gyvenau.

Aš myliu Vilnių, seną miestą,
Jo bokštą ir senamiesčio gatves.
Ir prospektą, kuriuo kasdien
keliauju
Namo po pamokų linksma.

Gimtasis mieste, Vilniau mano,
Stovėki tu dar šimtmečius ilgus.
Ir džiuginki savo didybe
Ateinančias kartas ir mus visus.

Vilniaus senamiesčio vaizdas

Piešinys ir eilėraštis G. Taminskaitės

Aš, Gabrielė, man 14 metų, gimiau ir gyvenu Vilniuje adresu – Žirgo 3A-21, 10221 Vilnius -40, Lithuania. Mokausi Vilniaus Justino Vienožinskio dailės mokykloje. Labai mėgstu piešti ir tapyti, o kartais pabandau ir laimę kūryboje.

Gabrielė Taminskaitė

SKAUTŲ VEIKLA

Skautų draugovės stovykla "Romuvoje" 2007.VIII.4-11 d.d. Stovyklautojai su vadovais: Adomas Grybas, Arūnas Dailydė, Matas Sriubiškis, Viktoras Maksimowicz, Kostas Harvey-Paliulis, Rimas Rėkus, Matas Senkus, Kasparas Špokas, Vytas Šimkus, Petras Bartninkas, Darius Šablinskas, Jonas Blyskis, Karolis Brazauskas, Povilas Grigutis, Lukas Sherwood, Neil Sherwood, Tomas Marijošius, Saulius Grybas, Gailius Senkus, Matas Sungaila, Adomas Kuliešius, Max Valadka, Alex Aiello, Justin Turūta. Trūksta – Danieliaus Kuliešiaus

Ntr. R.R. Otto

JAUNIMO ŽODIS

Konferencija "Lietuva Argentinos mokykloje"

Argentinoje, Berisso miesto ir lietuvių mokyklų mokiniai konferencijoje "Lietuva Argentinos mokykloje"

Š.m. rugpjūčio 27 d. Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga organizavo konferenciją – "Lietuva Argentinos mokykloje" (Escuela N^{O} 2 "Juan Bautista Alberdi") Berisso mieste. Konferencija vyko du kartus per dieną – rytą ir po pietų, kad visi mokiniai galėtų daugiau sužinoti apie Lietuvą, jos istoriją, geografiją, kultūrą, papročius.

Prie konferencijos organizavimo prisidėjo Argentinos mokyklos ir lietuvių šeštadieninės mokyklos "Jonas Basanavičius" vadovybė. Tokiu būdu puikiai matėsi, kaip aktyviai bendrauja lietuviškos organizacijos su Argentinos institucijomis.

Rytą koncertavo "Nemuno" lietuvių draugijos vaikų šokių grupė "Skaidra", padariusi puikų įspūdį visiems žiūrovams. Konferenciją rėmė bei prisidėjo prie šio renginio organizavimo Lietuvos ambasada Argentinoje. Jos dėka galėjome žiūrėti įvairių filmų apie Lietuvą. Tarp svečių buvo knygos *El Cofre de los recuerdos (Prisiminimų skrynia)* autoriai. Iš viso dalyvavo daugiau nei 200 žmonių – mokinių bei lietuvių bendruomenės narių.

Juan Ignacio Fourment Kalvelis, PLJS atstovas Pietų Amerikoje, teigia, kad šis renginys buvo labai svarbus. "Manau, kad rengsime daugiau šitokių užsiėmimų, kur mokiniai, mūsų ateitis, išmoks daugiau apie Lietuvą. Jie irgi galės prisidėti prie lietuviškos veiklos tęstinumo. Esu labai patenkintas, kad lietuviškos organizacijos, ypač Lietuvos ambasada Argentinoje, bei

Konferencijoje "Lietuva Argentinos mokykloje" aiškinama apie Lietuvos praeitį, kultūrą, papročius

Argentinos institucijos rodo dėmesį mūsų veiklai, remia ir pripažįsta, kad jaunimas tikrai yra mūsų bendruomenių ir Lietuvos ateitis".

Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga (PLJS)

Kalgario Vytauto Didžiojo lituanistinė mokykla

Ji šiuos metus pradeda sustiprėjusi. Į Rugsėjo pirmosios šventę, jau tradiciškai pažymimą Odetos ir Raimundo Vedegių namuose, po vasaros atostogų susirinko moksleiviai su tėveliais, mokytojais bei lietuvių bendruomenės nariais, kurie palaiko lietuvybės ugdymą išeivijoje. Buvo perskaityti Lietuvos ministerio pirmininko Gedimino Kirkilo, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento (TMID) prie Lietuvos respublikos vyriausybės generalinio direktoriaus Antano Petrausko ir Lietuvos švietimo ir mokslo ministerės Romos Žakaitienės sveikinimai. Visiems mokinukams buvo įteiktos suvenyrinės juostelės raktams, kurias padovanojo TMID, bei lietuviškų pasakų rinkinys CD, kurį vaikams pagamino Arvydas Krausas, o įteikė Kalgario lietuvių bendruomenės pirmininkė Elvyra Krausienė. Dėkojame visiems, ypač Raimundui ir Odetai Vedegiams.

Pirmą mokslo metų dieną susirinko 16 mokinių, kuriuos mokys trys mokytojos. Pačius jauniausius pradinukus Luką Daukšą, Karolį Plungį, Joną Kumeliauską, Mantą Čepaitį, Vilių Dainorą bei Rapolą Rimavičių mokys profesionali logopedė ir didelę patirtį pedagogikos srityje turinti Aida Labanauskienė. Viduriniojo amžiaus grupę vėl grįžo mokyti Ramunė Martinaitytė, taip pat profesionali pradinių klasių mokytoja. Jai teko jau pažįstami mokinukai – Kamilė Čepaitytė, Iveta Milčiūtė, Julija Blažytė, Robertas Krivelis, Justinas Tijūnėlis, Marius Dainora. Vyriausiems – Silvijai ir Patrikui Labanauskams, Romui Kriveliui ir Laurai Vedegytei dėstys Ramunė Dainorienė, lietuvių kalbos studijas baigusi Vilniaus universitete. Vadovėliais mus aprūpino Tautinių mažumų departamentas. Ypač esame dėkingi Užsienio lietuvių skyriaus ryšių su bendruomenėmis poskyrio vyriausiajam specialistui Vytautui Mikelioniui, Užsienio lietuvių skyriaus lituanistinio švietimo poskyrio vyriausiajai specialistei Aušrai Dumbliauskienei bei Užsienio lietuvių skyriaus lituanistinio švietimo poskyrio vyresniajai specialistei Virginijai Klimavičienei už pagalbą bei patarimus. Norėtųsi paminėti ir Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centro specialistes Reginą Margenienę bei Jurgitą Damskienę – jų visų dėka mūsų mokiniai šiuos mokslo metus pradeda jau turėdami naujus vadovėlius.

Šv. Cecilijos šventovės vadovybė leido mokyklai naudotis didesniu patalpų skaičiumi, taigi kiekviena amžiaus grupė turės savo atskirą klasę. Esame už tai dėkingi.

Kadangi šiemet su vaikučiais dirbs trys mokytojos, tėvelių pagalbos nebeprašome, tačiau numatome kviestis kalbėtojus įvairiomis progomis. Žadame dalyvauti TMID skelbiamame konkurse paramai gauti. Dėkojame visiems, remiantiems lituanistinį švietimą, ypač Romai Hadosy, kuri kasmet nepamiršta mokyklos ir jau vėl paaukojo mums 200 dol. Labai esame dėkingi ir pas mus viešėjusiam Signatarų klubo nariui Leonui Milčiui, nupirkusiam mokyklai vadovėlių. **Ramunė Dainorienė,**
mokyklos vedėja

Kalgario Vytauto Didžiojo lituanistinės mokyklos mokinukai su mokytojais rugsėjo 1 d.

A†A

JONUI PRAKAPUI

mirus,

nuoširdžiai užjaučiame jo brolį STASĮ –

Kanados lietuvių žurnalistų sąjungos nariai

A†A

ANELEI URBONAVIČIENEI

mirus,

nuoširdžiai užjaučiame jos vyrą STASĮ, vaikus VIDĄ, KĘSTĄ, ALGĮ ir "PARAMOS" valdybos narę RITĄ, jų šeimas ir artimuosius –

Lietuvių kredito kooperatyvo PARAMA valdyba, revizijos komitetas ir darbuotojai

A†A

SIGITUI KRAŠAUSKUI

iškeliavus amžinybėn,

nuoširdi užuojauta jo žmonai GRAŽINAI, dukrai GIEDREI, sūnui ALGIUI ir jų šeimoms.

Sigitas pašventė visą energiją išeivijos sportui kaip korespondentas, rašytojas ir nenuilstamas veikėjas. Jis bus prisimenamas už didelius nuopelnus –

KANADOS LIETUVIŲ SPORTO FONDAS

MIELAI JAUNYSTĖS DRAUGEI

A†A

ANELEI STOŠKUTEI-URBONAVIČIENEI

mirus,

nuoširdžiai užjaučiame jos vyrą STASĮ, vaikus – VIDĄ, KĘSTĄ, RITĄ ir ALGĮ su šeimomis bei kartu liūdime –

V. Valiulytė-Augėnienė ir vaikai

PO ILGOS IR SUNKIOS LIGOS MIRUS

A†A

EUGENIJUI KALASAUSKUI

(1921.VII.15-2007.X.1),

nuoširdžiai užjaučiame jo žmoną Kazimierą ir giliai liūdime, netekę brangaus žmogaus, kuris ilgus gyvenimo metus iki paskutinio atodūsio rūpinosi Lietuvoje gyvenančiais artimaisiais.

Dėkojame jo žmonai Kazelei už jos atsidavimą velioniui ilgame bendro gyvenimo kelyje. Dėkojame Winipego lietuvių bendruomenei, ilgamečiams draugams, kaimynams, Grace Hospital personalui ir visiems, kurie buvo šalia sunkios ligos metu ir akistatoje su Aukščiausiuoju. Mes Lietuvoje laukiame jo sugrįžtančio Tėvynėn, kad atgultų amžino poilsio šalia daugelį metų jo laukusios Mamytės.

Nuliūdę – *sesuo Stefanija su šeima, a.a. brolių Vytauto, Tado ir Prano šeimos*

A†A

VINCUI ŽURAUSKUI

mirus,

reiškiame gilią užuojautą jo žmonai ONUTEI ir giminėms Lietuvoje –

A. Vanagienė ir šeima

MIRTIES PRANEŠIMAS

A†A

VINCENTAS ŽURAUSKAS

po ilgos ligos mirė savo namuose 2007 m. rugpjūčio 6 d., Sault Ste. Marie, ON. Liko žmona Ona, sūnėnai bei dukterėčios. Anksčiau mirę jo tėvai Mykolas ir Marta, broliai ir seserys Juozas, Aleksa, Alfonsa, Petras, Ona ir Anelė. Laidotuvių Mišias Precious Blood katedroje š.m. rugpjūčio 9 d. aukojo mons. B.J. Burns. Palaidotas Holy Sepulchre kapinėse. Šeimos pageidavimu velionies atminimui buvo aukojama Sault Area Hospital Foundation.

P A D Ė K A

A†A

SIGITUI KRAŠAUSKUI

atsiskyrus su šiuo pasauliu 2007 m. rugpjūčio 25 d.,

nuoširdžiai dėkojame prel. E.J. Putrimui ir klebonui kun. A. Simanavičiui, OFM, už atnašautas gedulines šv. Mišias, kun. Pijui Šarpnickui, OFM, už maldas koplyčioje ir palydėjimą – apeigas kapinėse.

Dėkingi Audriui Šileikai už atsisveikinimo žodžius koplyčioje ir perduotas užuojautas iš Lietuvos. Ačiū muzikei Danguolei Radtkei už gražų giedojimą, karsto nešėjams ir visiems susirinkusiems palydėti a.a. Sigitą į amžinojo poilsio vietą. Ačiū lankiusiems velionį Sigitą namuose ir ligoninėje. Dėkojame visiems už puošnias gėles, puošusias a.a. Sigito karstą koplyčioje, ir pareikštas užuojautas žodžiu, raštu bei spaudoje. Ačiū aukojusiems vėžiu sergantiems vaikams Lietuvoje, už užprašytas šv. Mišias čia ir Lietuvoje, bei Prisikėlimo parapijai. Dėkingi aukojusiems Lietuvių sporto fondui ŠALFASS a.a. Sigito atminimui. Ačiū ponioms už suneštus pyragus, šeimininkei B. Stanulienei už paruoštus pusryčius, rinkusioms aukas – M. Povilaitienei, V. Baliūnienei ir B. Kazlauskaitei.

Liūdesyje likę – *žmona Gražina, sūnus Algis, duktė Giedrė ir vaikaičiai*

Lietuvių slaugos namai
"Labdara"

LABDARA
Lithuanian Nursing Home

IEŠKO ADMINISTRATORIAUS/ĖS
tinkamo vadovauti 90 lovų namams.

Kandidatai turi atitikti valdžios reikalavimus bei turėti administratoriaus diplomą.

Smulkesnę informaciją rasite "Labdaros" tinklalapyje:
www.labdara.ca/resourcing/employment
ARBA
SKAMBINANT: 416-232-2112

SKAITYTOJAI PASISAKO

SVEIKATOS IR SENATVĖS RŪPESČIAI

Gerbiamas savaitraščio Redaktoriau, Jau kuris laikas, kai nutrūko mūsų abipusiai ryšiai. Aš siųsdavau Jums humoreskas, Jūs man – *Tėviškės žiburius,* kuriuos maloniai perskaitydavau. Deja... Aš jau priartėjau prie senatvės. Be to, sušlubavo sveikata, kuri mane artina prie amžinos ramybės. Todėl kaskart tampa sunkiau užsiimti literatūrine kūryba. Praktiškai tik retkarčiais dar parašau vieną-kitą parodiją, kurias bent jau Lietuvoje žmonės noriai skaito, arba dar kartais parodijuoju kitų autorių kūrybą.

Nutrūko mano ryšiai ir su Kanadoje gyvenančiu lietuviu Leo Dudeau, su kuriuo daug metų susirašinėjau laiškais. Malonu buvo skaityti Jo laiškus, kuriuose aš labiau suprasdavau apie gyvenimą Kanadoje, praplėsdavau savo akiratį. Bet ir tarp mūsų "prabėgo juoda katė". Tiesa, kartą aš Jam buvau užsiminęs apie tai, kad gal jis galėtų paremti mano kūrybos knygos leidybą. Atsisakė... Dėl to neįsižeidžiau. Juk ir Lietuvoje bandžiau ieškoti sponsorių. Ne vienas pažadėdavo, bet pažadai ir liko pažadais. Tada nusispjoviau ir pamaniau: "Kam man pačiam, esant dar gyvam, statytis sau 'paminklą...' Jei būsiu vertas, tai knyga pasirodys ir po mano mirties".

Leo Dudeau, rašydamas man laiškus, į voką įdėdavo 1-5 JAV dol. ar tiek pat eurų pašto išlaidoms. Jis pats irgi kas kartą atsiųsdavo suvestinę, kiek ir kada išleidęs pašto išlaidoms. Šito reikalaudavo ir iš manęs. Nors pats esu matematikas (pagal specialybę), bet labai nemėgstu buhalterijos. Jo atsiųstus pinigus iškeisdavau į litus ir laikydavau atskirai. Juos naudodavau (nevesdamas buhalterijos) pašto išlaidoms į Kanadą arba nupirkdavau ir pasiųsdavau Leo tai, ko jis paprašydavo (pvz. audi ar video kasetes). Kadangi suvestinių jam nenusiųsdavau, tai užpykęs man parašė, kad tai paskutinis laiškas. Taip ir nutrūko mūsų ryšiai. Matyt, ponas Leo Dudeau manydavo, kad jo siunčiamą valiutą naudoju ne pagal paskirtį...

Bet dabar noriu parašyti ne apie tai, ką iki šiol rašiau. Praėjusio šimtmečio paskutinio dešimtmečio pradžioje Raseinių parapijos bažnyčioje klebonavo kunigas Gintautas Jankauskas. Tai buvo nuostabus dvasių ganytojas, visų parapijiečių mylimas. Klebonavimo Raseiniuose metu klebonas G. Jankauskas kas mėnesį rajono Viešosios bibliotekos salėje organizuodavo, jei taip galima pasakyti, universitetus, kuriuose dalyvaudavo ir tikintieji, ir abejojantieji ir netikintys, nes tie užsiėmimai, organizuojami kartą per mėnesį, būdavo dvasingi, sielai duodavo nemažai peno. Užsiėmimus vesdavo žymūs žmonės (teologai, vienuoliai, misijonieriai, meno žmonės, literatūros rašytojai, medikai ir kitos profesijos žmonės). Pats klebonas susitardavo su jais ir juos atsiveždavo. Šiuo metu kunigas G. Jankauskas klebonauja Ariogalos Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčios parapijoje. Tačiau daugumos raseiniškių (tame tarpe ir mūsų šeimos) ryšiai su šiuo kunigu nėra nutrūkę.

Nukelta į 15-tą psl.

Anapilio metinės šventės meninės programos atlikėjai – Vasagos teatro grupė "Kibirkštis" ir "Bočių" choro dainininkių trijulė rugsėjo 30 d. Ntr. K. Poškaus

Anapilio parapijos šventė

Rudenišką uždarumą pradedant jausti, išeiti iš namų ir pabūti prasmingame bei nuotaikingame sujudime – kažkas miela širdžiai. Šį kartą tokia malonė gal ne vieną nusmelkė metinėje Anapilio parapijos šventėje – atlaiduose rugsėjo 30 dieną. Tautiečiai rinkosi 3 v.p.p. į Lietuvos kankinių šventovę. Choras, vadovaujamas muz. L. Turūtaitės, giedojo šventines giesmes; atėjo kunigai su palyda. Pagarbintas Švenčiausiasis, kurį procesijoje į Šv. Jono kapines ir atgal nešė prel. Jonas Staškevičius. Plaikstėsi vėliavos, žygiavo giedodami uniformuoti choristai, traukė būreliai tikinčiųjų, tartum šią valandą nenorėdami palikti vienų, čia pat už tvoros amžinojo poilsio atgulusių artimųjų.

Iškilmingas Mišias su kunigais A. Simanavičiumi, OFM, K. Kaknevičiumi, A. Šarka, OFM, prel. J. Staškevičiumi ir diakonais dr. K. Ambrozaičiu ir B. Belicku, OFM, koncelebravo Anapilio parapijos klebonas kun. V. Staškevičius, savo neilgame pamoksle iškėlęs kankinių šventumo reikšmę. Giedant chorui, besimeldžiant apypilnei šventovei, pamaldos buvo atliktos per valandą su trupučiu. Po to suūžė didžioji Anapilio salė – buvo atėjęs laikas visiems su visais pasimatyti, sveikintis, apsiklausinėti, kaip kam sekasi. Nuotaiką kėlė, nors su pokalbiais nesiderino, kapela "Sūduva" – tartum liejosi šventė muzikiniais garsais...

Viskam aprimus, susėdus prie išpuoštų stalų, vakarą pradėjo Anapilio parapijos tarybos pirm. R. Paulionis – pasveikino susirinkusius ir pakvietė programai vadovauti D. Ažubalienę. Ši trumpai apžvelgė parapijos veiklą, perskaitė šiemet mirusių parapiečių sąrašą, paprašė atsistoji-mu juos pagerbti ir prisiminti, pristatė kviestus svečius, pakvietė žodžiui V. Biretą, kuris Prisikėlimo kredito kooperatyvo vardu pasveikino Anapilio parapiją ir jos klebonui įteikė finansinės paramos čekį.

Meninę programos dalį šauniai bei "trumpai-drūtai" atliko Vasagos vaidybos vienetas "Kibirkštis" (L. Verbickaitė-Sawitz, A. Samsonas, B. Samsonienė, O. Senkuvienė, K. Poškus, A. Ulbinas, R. Poškienė), suvaidinęs A. Gustaičio pjesės *Sekminių vainikas* ištrauką, ir "Bočių" choro dainininkių trijulė (I. Punkrienė, L. Javienė ir E. Namikienė), padainavusi dvi daineles *Tėviškėlė* – liaudies dainą ir *Aš pamilau* – muz. Sutaro, akompanuojant meninės programos vadovui Algiui Ulbinui. Susilaukta užpelnyto įvertinimo, išreikšto nuoširdžiais plojimais ir gėlyčių įteikimu atlikėjams.

Scenon iškviestas prel. J. Staškevičius, tikriausiai, ne vienam padarė staigmeną. Jis pranešė, kad šiemet prel. dr. Pranas Gaida švenčia savo kunigystės 70 metų sukaktį. Glaustai papasakojo apie gerbiamo sukaktuvininko gyvenimą, nuveiktus ir dirbamus darbus ir pakvietė vakaro dalyvius sugiedoti *Ilgiausių metų.* Galimas dalykas, kad šią akimirką daugelis išgyveno panašiai – prasmingų darbų žiedai džiugina žmones visais metų laikais...

Po prel. J. Staškevičiaus maldos prieš valgį gausūs dalyviai sotinosi J. Gurklienės ir jos talkininkių paruošta vakariene, gurkšnojo vyną, dalinosi įspūdžiais, gyrė vasagiečių veiklą, svarstė politiką, teiravosi apie sveikatas. Kiek daug visko galima buvo prišnekėti, bet pilstoma kava ir arbata jau virto ženklu, kad smagusis suėjimas eina į pabaigą. O už langų dar netamsu – bent važiuoti pradėsim šviesoje... Klebonas kun. Vytautas Staškevičius dėkojo, juokino ir nuosekliai dėstė einamuosius parapijos rūpesčius, vardijo žymiuosius talkininkus, džiaugėsi, kad iš viso parapijos yra tie gerieji židiniai, kurie jungia tautiečius, skatina juos dirbti lietuvybei. Šventės dalyviai skirstydamiesi kalbėjo, kad viskas buvę gerai suorganizuota, atlikta per tris valandas, buvę įvairu, nenuobodu, atitiko paskirtį ir daugelio lūkesčius. **Dlv.**

Anapilio metinės šventės meninės programos atlikėjos – Vasagos "Bočių" choro narės: iš k.: I. Punkrienė, L. Javienė, E. Namikienė su vadovu A. Ulbinu rugsėjo 30 d. Ntr. K. Poškaus

SVEIKATOS IR...

Atkelta iš 14-to psl.

Kiek žinau, ariogališkiai taip pat labai gerbia kun. G. Jankauską. Klebono G. Jankausko iniciatyva Ariogaloje yra statomi parapijos namai, tačiau dėl lėšų stygiaus statybos darbai įstrigo. Ariogaloje, kuri yra prie Maironio apdainuotos Dubysos ir kurioje vyksta gausūs religinio ir tautinio pobūdžio renginiai bei šventės, tokie parapijos namai yra būtini. Pažadėjau klebonui G. Jankauskui per *Tėviškės žiburius* kreiptis į tautiečius katalikus, gyvenančius Kanadoje, kad jie gal galėtų paremti materialiai parapijos namų užbaigimo darbus. Turiu viltį, kad klebono G. Jankausko sumanymas neliks be atgarsio. Su pagarba!

Steponas Miltenis, V. Grybo 2-13, 600125 Raseiniai, Lithuania

Žiniomis iš Kybartų, Pasaulio kybartiečių draugijos šventė įvyko š.m. rugsėjo 29 d. Kybartų parapijos salėje, Basanavičiaus g. 44 nr. Programoje buvo dr-jos įstatų tvirtinimas, parodos, ekskursija "Kybartų praeities šydą praskleidus", Mišios Eucharistinio Išganytojo šventovėje, šventinis koncertas ir įvairūs netikėtumai. Šventę organizavo ir į ją kvietė Eucharistinio Išganytojo parapijos klebonas kun. Vytautas Sakavičius, Dravino g. 8, Kybartai, LT-70440, tel. 370 342-58266. **Inf.**

***TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ* LEIDYBAI vis didėjančius finansinius sunkumus sudaro nesumokėtos sąskaitos už SKELBIMUS ir PRENUMERATAS. Pajamos mažėja, o spausdinimo bei kitokios su leidyba susijusios išlaidos kyla. *Žiburių* valdyba nutarė, kad prenumeratai pasibaigus, po dviejų perspėjimų laikraščio siuntimas nesusimokėjusiam skaitytojui bus nutrauktas. Prenumeratoriai prašomi įsidėmėti adreso lipdėje atspausdintą datą, kuri nurodo iki kol prenumerata sumokėta. Leidėjai nuolat dėkingi visiems, kurie laiku susimoka ir remia lietuvišką spaudą.**

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE - 2373 BLOOR ST.W.

LITHUANIAN TRANSLATIONS
VERČIU ĮVAIRIUS DOKUMENTUS
• iš anglų į lietuvių ir iš lietuvių į anglų kalbą
• vertimus tvirtinu savo antspaudu ir parašu
DALIA MILMANTAS - 416.237.0568
Akredituota vertėja prie Imigracijos ir pabėgėlių tarybos (Immigration and Refugee Board)

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) **763-5161**
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais. Patyrimas šioje srityje nuo 1987 m.

EUROPEAN MONUMENT INC.
▲ Trečios kartos paminklų statytojai.
▲ Specializuojamės europietiškų paminklų stiliuje.
▲ Didelis pasirinkimas vazonų ir žvakidžių.
▲ Padarome įrašus jau pastatytuose paminkluose.
▲ Perkate fabriko kaina.
Skambinti tel.
(905) 339-0409
1-800-539-8224
Adresas: 1144 Speers Rd., Unit 1
Oakville, ON L6L 2X4

WATERSIDE DENTAL
Dr. Gintarė Sungailienė
Implantų įdėjimas, protezavimas, plokštelių pritvirtinimas mažais varžteliais (mini implants)
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5
www.watersidedental.ca **Tel. 905 271-7171**

TORONTO ONT

Anapilio žinios

• Sveikiname Montrealio Šv. Kazimiero parapiją, spalio 7, sekmadienį, iškilmingai atšventusią savo 100 m. gyvavimo sukaktį!

• Spalio 6-7 d.d. savaitgalį kun. Vytautas Staškevičius buvo išvykęs į Montrealį atstovauti Kanados lietuvių kunigų vienybei, kaip jos pirmininkas, Montrealio Šv. Kazimiero parapijos šimtmečio iškilmėse.

• Wasaga Beach Gerojo Ganytojo misijoje buvo pataisytos šventovės galinės sijos ir grindys. Šiuos darbus nemokamai atliko Romas Dūda, Vacys Abramavičius, Bronius Zabulionis ir Antanas Samsonas. Medžiagos išlaidos buvo apmokėtos iš Wasaga Beach Vyrų būrelio kasos.

• Pirmajai Komunijai pasiruošimo pamokoms registracija jau vyksta dabar: šiokiadieniais – tel. 905 277-4320, o sekmadieniais – po Mišių zakristijoje.

• Mūsų parapijos KLKM dr-jos skyriaus susirinkimas įvyks spalio 14, ateinantį sekmadienį, po 11 v.r. Mišių Anapilio parodų salėje. Susirinkime pakviestas kalbėti dr. R. Zabieliauskas. Visi kviečiami dalyvauti.

• Spalio 14, sekmadienį, 12.30 val. Anapilio chorų repeticijų salėje įvyks Suvalkų krašto lietuvių išeivijos sambūrio (SKLIS) narių visuotinis susirinkimas. Susirinkimo metu bus kalbama apie praėjusių metų veiklą ir renkami nauji valdybos nariai. Visi nariai maloniai kviečiami dalyvauti.

• Rudeninė kapinių lankymo diena Anapilyje bus spalio 28, sekmadienį. Pamaldos – 3 v.p.p. Lietuvos kankinių šventovėje. Pamokslą sakys diak. dr. Kazimieras Ambrozaitis. Mokyklinis autobusas į pamaldas veš maldininkus nuo "Vilniaus rūmų" 2 v.p.p., o nuo Anapilio atgal išvažiuos 5.30 v.p.p. Anapilio autobusėlis tą sekmadienį važiuos įprasta sekmadieno tvarka.

• Anapilio knygyne galima įsigyti liepos-rugpjūčio *Lithuanian Heritage* žurnalo laidą bei įvairių nupigintų knygų bei muzikos juostelių.

• Kybartų klebonas kun. Vytautas Sakavičius vykdo Kybartų Eucharistinio Išganytojo šventovės atnaujinimo darbus ir prašo visus, o ypač buvusius kybartiečius, paramos. Parapijos adresas: Eucharistinio Išganytojo šventovė, Darvino g. 8, Kybartai, LT-70440, Vilkaviškio raj., Lietuva. Aukoti galima per mūsų parapiją, kad aukos būtų įtrauktos į aukų atleidimo nuo valstybinių mokesčių (Income Tax) lapus.

• Mišios spalio 14: sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Joną Rugį (metinės); 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje, spalio 14, sekmadienį, 2 v.p.p. už a.a. Feliksą Kasperavičių; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje, spalio 13, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Liną Nemūrienę.

TINKLALAPIS www.tzib.com yra remontuojamas, laikinai neveikia. Jį sutvarkius bus atspausdintas pranešimas.

Prisikėlimo parapijos žinios

• Sekmadienį, spalio 14, per 10.45 v.r. Mišias giedos su kanklių palyda parapijos vaikų choro vyresnės mergaitės, kurioms vadovauja Ž. Janeliūnienė ir Aleksandra Valaitytė.

• Spalio mėnuo yra skirtas Marijos garbinimui Rožinio malda. Parapijos šventovėj Rožinis kalbamas šiokiadieniais 6.30 v.v., o sekmadieniais 10.15 v.r. Rožinio maldą veda M. Gudelienė ir L. Sukauskienė.

• Parapijos kunigai Eugenijus Jurgutis, OFM, Jonas Šileika, OFM, ir prel. E. Putrimas spalio 7-13 d.d. atlieka savo metines rekolekcijas kartu su Amerikos lietuviais kunigais Putname Nekalto Marijos Prasidėjimo seselių vienuolyne.

• Parapijos metinė vakarienė – šeštadienį, spalio 13. Jei kas bilietų dar neįsigijo, gali jų gauti pas J. Vingelienę, 416 233-8108. Vakarienės pradžia su gėrimais ir užkandėliais 5 v.p.p., "Gintaro" tautinių šokių programa 6 v.v. ir vakarienė – 7 v.v.

• Spalio 9 d. palaidota a.a. Viktorija Dranginienė, 93 m. Paliko dukras Viktoriją ir Feliciją su šeimomis.

• KLKM dr-jos šios parapijos skyriaus naujai išrinkta valdyba pasiskirstė pareigomis: pirmininkė A. Ratavičienė, vicepirmininkės D. Baziliauskienė ir J. Ruslienė, sekretorė S. Štuopienė, iždininkė G. Šutienė, renginių vadovė D. Miceikaitė-Vorps, draugijos renginių bei švenčių progomis papuošimų vadovė V. Siminkevičienė, narės A. Baršauskienė, N. Bates, ir Z. Klevinienė.

• Sekmadienį, spalio 14, prasidės pasiruošimo pamokos Sutvirtinimo sakramentui ir Pirmai Komunijai. Pirmos Komunijos pamokos angliškai kalbantiems vaikučiams bus po 9 v.r. Mišių, o lietuviškai kalbantiems po 10.45 v.r. Mišių. Ses. Paulė (416 533-8006) tvarko Pirmai Komunijai pasiruošimo reikalus , o Aldona Bubulienė (416 236-1236) Sutvirtinimo sakramento.

• Parapijos vartotų drabužių ir daiktų išpardavimas vyks spalio 26-27 d.d. Reikia daug daiktų ir darbo jėgos. Daiktus prašom suvežti tiesiog į salę spalio 23-24 d.d.

• Pranciškonų stovyklavietės 50-metis ir "Kretingos" stovyklų 25-metis bus paminėtas lapkričio 10 d., 7 v.v. parapijos salėse. Bilietai jau platinami sekmadieniais po Mišių salėje.

• Mišios sekmadienį, spalio 14: 8 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; 9 v.r. už Styra-Moulton šeimų mirusius; 10.45 v.r. už a.a. Sofiją Skukauskienę, už a.a. Donatą Žemaitį, už Ridikų, Renčių ir Rickevičių šeimų mirusius; 12.15 v.d. už a.a. Joną Kirvaitį.

A.a. Vinco Žurausko, iškeliavusio amžinybėn š.m. rugpjūčio 6 d., atminimui žmona Ana Žurauskienė *Tėviškės žiburiams* aukojo $20.

Vaikų savaitraščiui *Kregždutė* $100 aukojo kun. K. Kaknevičius.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $200 – K. Ivanauskas; $100 – V. Lapaitienė, S. Gotceitienė.

Išganytojo parapijos žinios

• Sekmadienį, spalio 14, pamaldos 11.15 v.r. su Šv. Komunija, pamokslas anglų kalba. Pamaldų metu vyks sekmadienio mokyklos tikybos pamokos ir po jų konfirmantų pamoka šventovės patalpose.

• Moterų draugijos ruošiama "Padėkos puota" įvyks sekmadienį, spalio 21, 1 v.p.p. Lietuvių Namuose; kaina $30 suaugusiems; vaikams 13-16 metų $15, o iki 12 metų nemokamai. Bilietus platina A. Langienė, 416 233-0511, I. Šturmienė, 905 274-3529 ir V. Norvaišienė 416 447-4128.

Lietuvių Namų žinios

• Rugsėjo 30 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 92 svečiai. Pietų metu budėjo LN valdybos narė R. Snowden. Svečių knygoje pasirašė B.F. Mikuckiai iš Kauno.

• Lietuvių Namų valdybos posėdis – lapkričio 7, trečiadienį, 7 v.v. LN seklyčioje, "Labdaros" – spalio 31 d., 7 v.v. LN seklyčioje.

Maironio mokyklos žinios

• Grįžtame prie knygų ir sąsiuvinių spalio 13 d.

• Aukštesnieji lituanistiniai kursai turės savo antrą pamoką "Our Lady of Peace" mokyklos patalpose (70 Mattice Ave., M9B 1T6) spalio 13 d. nuo 9 v.r. iki 12.15 v.p.p. Dar galima užsiregistruoti kreipiantis prieš tai į savo mokyklos "Guidance Counsellor". Norintys tai padaryti per internetą, turi parinkti nuorodą "Community site" ir ten pažymėti šeštadieninę mokyklą. Daugiau informacijos galima gauti pas Aukštesniųjų kursų vedėją Mykolą Slapšį tel. 416 766-8190. **Živilė**

Lietuvos televizijos (LTV) ir Lietuvos televizijos antrojo kanalo (LTV2) programas nuo šiol galima tiesiogiai stebėti interneto portale lrt.lt. Atskiras srautas (Lietuvos vartotojai jo nemato) siūlomas žiūrovams, gyvenantiems užsienyje. LRT laidas galima stebėti ir portalo lrt.lt archyve, taip pat nemokamai jas prenumeruoti ir klausytis nešiojamuoju grotuvu (ausinuku), kaupti savo kompiuteryje ir t. t. Portale lrt.lt taip pat galima tiesiogiai klausytis Lietuvos radijo, "Klasikos" programos, radijo stoties "Opus 3" ir "@ radijo". **Inf.**

IEŠKOME šeimininkės padėti maistą paruošti, butą apvalyti ir t.t. Skambinti tel. 905-826-5697 po 5 v.p.p.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu - sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 val. Labai gera kokybė. 416 503-1687.

KELIONIŲ DRAUDIMĄ parūpinu keliaujantiems į užsienį ir atvykstantiems į Kanadą. Skambinti Mariui Rusinui tel. 416 588-2808 (ext. 26) darbo val.

JOTVA CONSTRUCTION. Atlieka staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, "plumbing" darbus. Skambinti Algiui tel. 905 824-9821 arba 416 882-8531.

Vilniaus radijo laidos užsieniui girdimos kasdieną, 7 v.v. 9875 kHz dažniu, 31 m bangos ruože.

MONTREAL QUE

Aušros Vartų parapija

Kanados lietuvių bendruomenės XX-sios Krašto tarybos pirmosios sesijos suvažiavimas įvyko spalio 6 d. Aušros Vartų parapijos salėje. Prezidiumą sudarė A.Vaičiūnienė, A. Staškevičius (pirmininkai), S.Piečaitienė ir E.Punkrienė (sekretorės). Invokaciją sukalbėjo Aušros Vartų parapijos kleb. kun. G.Mieldažis. Dalyvius sveikino Lietuvos ambasadorė Kanadoje S.Jakštonytė, garbės generalinis konsulas Toronte L. Matukas ir Kanados lietuvių fondo (KLF) tarybos pirmininkas dr.A.Pabedinskas. Krašto valdybos pareigūnai padarė pranešimus. Pietų metu dr. A. Pabedinskas įteikė KLF stipendijas trims montrealiečiams: S.Bulotaitei, A.Valevičiūtei ir V. Bučioniui. Po pietų vyko rinkimai. Į Krašto valdybą buvo išrinkti E.Balkytė-Zubis (Kalgaris), Vytautas Bireta (Torontas), R.Kličienė (Otava), J.Kuraitė-Lasienė (Torontas), P. Meiklejohn (Oakvilė) ir R.Poškienė (Wasaga Beach). Revizijos komisiją sudarys K.Dambaraitė-Janowicz, I. Ross ir kun. V.Staškevičius. Į Garbės teismą buvo išrinkti montrealiečiai P.Adamonis, D.Kerbelytė-Vasiliauskienė, B. Nagienė, B.Niedvaras ir R. Piečaitienė. L.Čičinskaitė-Castanheiro, A.Celtoriūtė, H. Celtorius ir A.Mickus paruošė salę suvažiavimui. Vaišes ruošė D.Jaugelytė-Zatkovic, R.Piečaitienė ir S. Staškevičienė. **AS**

Šv. Kazimiero parapija

Šv. Kazimiero parapijos šimtmečio iškilmingas savaitgalis sėkmingai praėjo. Šeštadienį, vakare, spalio 6, į pokylį Centre Mont-Royal salėje susirinko 384 svečiai. Styginių kvintetas grojo priėmimo metu. Toronto choras "Volungė" linksmino kabaretine pramogine programa. "Three's Company" orkestras išjudino visus šokti iki vidurnakčio. Suvažiavo svečių iš arti ir toli – iš Šveicarijos, JA Valstijų (Kalifornijos, Texas, Georgia, Washington, DC, New Yorko, Nebraska), iš Kanados provincijų (Britų Kolumbijos, Albertos, Ontario, New Brunswick) ir daug, daug iš Montrealio bei apylinkių. Dalyvavo parapijiečiai, buvę parapijiečiai, vaikai ir vaikaičiai, vietinė lietuvių bendruomenė. Sekmadienį parapijiečiai ir svečiai pripildė visą šventovę. Iškilmingas šv. Mišias koncelebravo kardinolo Jean Claude Turcotte atstovas vysk. Lionel Gendron, mons. Michel Parent ir prel. Edmundas Putrimas. Dalyvavo ir klebonas emeritas kun. dr. Feliksas Jucevičius, klebonavęs 35 metus. Už tai dėkojame prel. E. Putrimui ir dr. R. Zabieliauskui. Parapijiečiai pagerbė kun. dr. F. Jucevičių griausminga ovacija. Pietums suėjo 485 asmenys. Chorai ir jų solistai – Toronto "Volungė", Otavos "Arija", Montrealio lietuvių choras, Šv. Kazimiero parapijos choras – ypatingai gražiai skambėjo per giesmių koncertėlį prieš Mišias, per iškilmingas Mišias ir per šimtmečio minėjimo koncertą. Šimtmečio nuotraukų paroda vyko salėje. Šimtmečio komitetas dėkoja visiems, kurie prisidėjo prie šio renginio pasisekimo. Komitetas labai dėkoja visiems už dalyvavimą šiame istoriniame renginyje mūsų parapijoje. (Plačiau kt. nr.)

Šv. Elzbietos draugijos susirinkimas ir globėjos paminėjimas sekmadienį, lapkričio 4. Kviečiame visas nares dalyvauti.

Šv. Kazimiero parapijos šimtmečio rengimo komitetas labai dėkoja aukotojams. Aukojo: $150 – A.J. Mileris; po $100 – J.S. Andruliai, V. Vapsva, S. Vekteris. **VL**

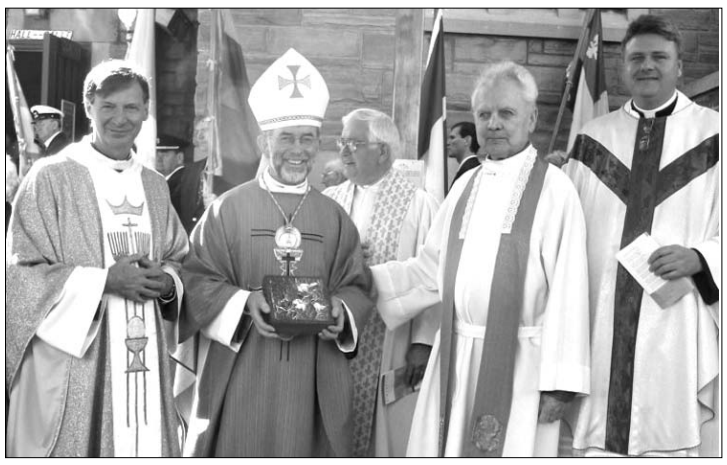

Montrealio Šv. Kazimiero parapijos 100-mečio Mišias koncelebravę (iš k.): mons. M. Parent, vysk. L. Gendron, ilgametis klebonas kun. F. Jucevičius, LVK delegatas Užsienio lietuvių sielovadai prel. E. Putrimas

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec H4E 2A8)

Tel.: (514) 766-5827 FAX: (514) 766-1349

ADAMONIS CASTELLI INSURANCES
LABRECQUE, BROUILLETTE, CASTELLI INC.
1001 SHERBROOKE ST.E., SUITE 555, MONTREAL. QUE. H2L 1L3
TEL: 514-286-1985 FAX: 514-286-1981
Joana Adamonis A.I.B. Petras Adamonis C.I.B.